

KOLIN je eno najslavnejših nemških mest. Gornja slika ga predstavlja v razvalinah.

Zed. države v tekmi za olje v Sredozemlju

PRIVATNIM INTERESOM V TEJ DEŽELI SE OBETAJO SIJAJNE PRILOŽNOSTI ZA NOVE DOBICEK.—NEJEVOLJA V ANGLIJI.—SAUDI ARABIJA POSTANE "NOVA MEHIKA"

V zveznem kongresu je bilo precej šuma, ko je tajnik notranjih zadev Ickes poslancem oznanil, da je pogodba ameriških oljnih korporacij z Saudi Arabijo povsem dogotovljena, utrjena in podpisana, in da je sedaj le še treba ta največji dosedaj znani oljni zaklad izrabiti in interesiranim krogi finančno pomagati.

Stiri sile tekmovalce

Za pridobitev oljnih polj v Saudi Arabiji, ki je bila v Proletarcu opisana ob priliki obiska njenih odposlancev v Washington, so se pred to vojno potegovale Anglija, Japonska, Nemčija in Zed. države.

Po zaobrnitvi vojne sreče na zavezniško stran sta ostali v tekmi samo še Anglija in ameriški oljni trust, ki je postal že prej toliko močan, da mu niti angleški ne more več konkurirati.

Japonci so baje ponujali kralju Saude Arabije najboljše pogoje. Toda se je bal, da jih v tekmi z Anglijo, Nemčijo in Zedinjenimi državami, in s Francijo, ki je prišla le z daleč v upštevek, ne bo mogla izvesti.

O Angliji je dejal, da je njen imperializem boljši in ugodnejši kot pa nemški in japonski, a je imperializem vzlic temu. A Zed. države pa v Sredozemlju nimajo imperialističnih ambicij, ki načrti ameriških kompanij, ki so koncesije dobile, so po mnenju kralja Ibna Sauda boljši kakor angleški.

Drugi menijo, da so ga premetile le večje podkupnine.

Največji petrolejski zaklad

Bodi že kakorkoli, Zed. države so dobile med ljudmi, kakršni vladajo v Saudi Arabiji, ugled in sloves ne samo najbogatejše, temveč tudi najmočnejše svetovne sile.

Pomagali pa so jim do moči prirodni viri, med njimi petrolej v Texasu, v Californiji, Oklahomi, Wyomingu, Illinoisu itd. A po izjavi inženirjev ame-

riških oljnih korporacij vsebujejo vsi ti tukajšnji petrolejski vrelci manj olja kot pa oljna polja v Saudi Arabiji.

Postali so ameriška last skoro brez hrupa, ker si Anglija ne more privoščiti spora z nami, ne Rusija, ne Japonska in Nemčija še veliko manj, Francija pa ne pride več v upštevek.

Ameriški oljni magnati so pogodbo sklenili v popolnem sporazumu z zvezno vlado in tudi sam Roosevelt jim je dal vso mogočo oporo.

Iz pušav v Saudi Arabiji, kjer ameriški sindikat dobiva ta zaklad, pa ga je treba spraviti skozi dve liniji cevi. Ali v Aleksandrijo v Egiptu, ali pa skozi Palestino. Gradbene stroške naj bi plačala zvezna vlada in znašali bi nad 130 milijonov dolarjev. Čim bi bila ta oljna cev dograjena, bi jo vlada izročila privatnim lastnikom. Obligirali bi se plačevati za uporabljanje cevi dogovorjen znesek in notranji tajnik Ickes meni, da bi se zvezni vladi investicijo vrnilo nekako v 25 letih, seveda, če ne bo vojne, revolucij, ali kake druge nepredvidene nesreče.

Protesti v kongresu

Nekaj poslancev je proti temu takoj protestiralo, češ, čemu naj

(Konec na 2. strani.)

Kaj bo z Nemčijo po porazu in kakšni so načrti za njeno bodočnost?

V Angliji se je pričela v začetku februarja polemika o vprašanju, kaj zavezniški sploh mislijo z Nemčijo, ko bo poražena in bodo oni vzeli odgovornost zanjo.

Zdi se, da se o nji oziroma o njeni bodočnosti Churchill, Roosevelt in Stalin še niso povsem razumeli. Saj iz kritik v angleškem tisku je razvidno, da ni še pravega soglasja med njimi. V Londonu so zavezniški ustanovili posebno komisijo za študiranje evropskih problemov in ena njenih glavnih nalog je izgotoviti načrt za reformiranje Nemčije ko Hitler pade.

Po nepredvidnosti angleške cenzure je prišlo v londonske časopise poročilo, da so dotični komisiji Zed. države poslale svoj načrt Nemčije šele nedavno, angleška vlada menda nekoliko prej, a od sovjetske vlade pa da ga šele pričakujejo.

Torej če je res tako, potem se v Teheranu še niso nič določnega domenili in so problemi kakor je bodočnost Nemčije še vedno v zraku.

Od kraja vojne so zavezniški propagandisti naglašali demokracijo, potem Roosevelt štiri svobodščine in on ter Churchill skupno pa atlantski čarter.

Potem smo dobili izjavo ministrov vnanjih zadev, ki so jo sklenili na sestanku v Moskvi, in dalje izjavo s konference v Kairu in pa teheransko deklaracijo. A izgleda, da so le izjave, ne pa načrti. Graditi pa se more le po načrtih, ne pa na podlagi izjav, ki so napisane za javnost, ne da se v njih kaj pove.

Bržkone je glavni vzrok morebitnega nesoglasja o bodočnosti Nemčije vprašanje njenega ekonomskega sistema. Ameriška in angleška vlada sta za sedanji družabni red, in Moskva pristavlja, da nima nič proti, če si ga dežele, katere ga hočejo, prostovoljno ohranijo.

Toda kaj, če ga nemško ljudstvo ne bo hotelo? Ali ga mu bomo usilili? Bo Rusija sodelovala pri tem?

Politika angleške in ameriške vlade v Italiji ne obeta v tem oziru nič dobrega. Tam želi ljudstvo socialne spremembe, padec monarhije in odvzem moči hierarhiji, ne samo volilno pravico, ki jo mnogi propagandisti označujejo za demokracijo, a prave svobodščine ter pravico do kruha pa za "komunizem".

Ko bomo zmagali, bodo ljudstva imela pred sabo še veliko boja, predno se znebe fašističnih in kapitalističnih utež bodisi v premaganih kot v zmagovitih deželah.

Stalin v ameriški politiki veliko napaden

Kongresnica Sumner iz Illinoisa je zelo zoper Rusijo in rada udari po Stalinu z obdolžitvami, ki jih objavlja z užitkom posebno Chicago Tribune.

Ta gospa poslanica je zoper akcije za podpiranje gladnih po vojni in za izolacijo Zed. držav. V vojno smo šli po njenem mnenju samo po Rooseveltovi nepredvidnosti, kar pa se Stalina

tiče, pravi Sumner, da si je sam skuhal kašo. Zvezal se je s Hitlerjem, pa ga je Adolf ukanil in sedaj plačujemo milijarde za Josipovo napako.

Njen govor, oziroma izprike iz njega, kot iz drugih sličnih izjav, se širi med ljudstvom v obliki ilustriranih letakov in tudi med vojaštvo jih potiskajo.

Vsak list lahko piše za delavce. A malo jih je, ki jih bi navajal v organizacijo in v svojo politično akcijo. Proletarec je tak od početka.

Dohodninski davek prinaša raketirjem milijone dolarjev

Davčni oddelek zvezne vlade (Bureau of Internal Revenue) je dne 13. februarja podal statistično poročilo, iz katerega je razvidno, da je lanj vrnil korporacijam in posameznikom skoro 57 milijonov dolarjev dohodninskega davka.

Tako se dogaja vsako leto. Premožni ga plačajo, potem se jim delež vplačil vrača. Vrh tega pa niti v začetku ne plačajo kolikor bi ga morali, ker jim izbegavanja davku omogočajo pretkane določbe v zakonu.

Lotos — ker smo pred volitvami, pa je začelo kongresnike skrbeti tudi vsled protestov malih ljudi. Vsi so podvrženi davku, a jezi jih, ker so formule za izpolnitev vprašanj o dohodkih tako komplicirane.

Okrog dve sto milijonov dolarjev ho šlo te tedne v žepo onih, ki ljudem pomagajo izpolniti davčna poročila. Korporacijam se taki izdatki izplačajo, nikakor pa ne delavcem.

Le čemu se jim ne bi dalo enostavne formule, na kateri bi navedli, koliko so lani zaslužili, in koliko so upravičeni odbiti od zaslužka? Poslanci obljubljajo, da bodo formule za milijone malih davkoplačevalcev poenostavili v prihodnji davčni postavi, a je s takimi obetanjmi nekako tako kakor z davki. Čim bolj jih obljubljajo znižati, večji so. Najbolj so z njimi obteženi tisti, ki morajo delati za preživljanje.

SKOK IZ ENE V DRUGO STRANKO NE DELA RAZLIKE

Elmer L. Genzmer je bil v wisconsinski zakonodaji voditelj poslanskega kluba demokratske stranke. Na demokratskem tiketu je bil izvoljen v legislaturo že petkrat.

Letos se je odločil postati republikanec in bo kandidiral za isto službo na republikanski listi. V opravičbo za svoj skok pa je navedel, da demokratski politiki gledajo le za svoje službe.

Sebe je k njim pozabil omeniti.

Republikanec je postal samo zato, ker si nadeja več koristi od tega zase, ne za volilce.

Ob enem to znova potrjuje staro resnico, da ni med republikansko in demokratsko stranko druge razlike kakor ime.

Bivši predsednik Zed. držav Herbert Hoover je bil demokrat, potem je brez vsake težave postal republikanec in bil izvoljen za predsednika na republikanski listi.

Wendell Willkie je bil demokrat, pred štirimi leti pa je bil kandidat republikanske stranke in se letos spet poteguje za enako kandidacijo.

Tako se ta stvar nadaljuje brez škode za gospodujoči sloj, ki poseduje obe stranki sebi v varstvo.

Urednik Prosvete I. Molek resigniral

FRANK ZAITZ

Glasila podpornih organizacij, ako so politično urejevana, povzročajo veliko nesoglasij med uredniki in onimi, ki ne soglašajo z njihovimi mnenji.

Taka zgodba se je pripetila pri Prosveti. Spor med urednikom Ivanom Molkom in večino odbora se je večal, še bolj očitno pa je bil v listu, kar je postajalo ljudem že nadležno.

Konec temu — morda — je nastal z resignacijo Ivana Molka, ki je bil glavni urednik Prosvete in uposlen pri nji od kar je bila ustanovljena.

Bila je sprejeta z vsemi proti tremi glasovi.

Trije člani izvršnega odbora so v svojih poročilih poudarili, da kar se političnih smernic Prosvete tiče, in pa boja v nji z ozirom na stališče urednika Molka, ki vztraja pri svoji taktiki namesto da se bi oziral na navodila gl. odbora, naj se temu stori konec in tako se je tudi zgodilo.

Izvoljen je bil poseben odbor, v katerem so bili Fred A. Vider, Jacob Zupan, Rudolph Lisch, John Olip in Milan Medvedek. Trije izmed njih so člani JSZ, ostala dva pa somišljenika. To omenim zato, da se ne bi napravilo vtisa kot da se je šlo proti uredniku Prosvete zato, ker je socialist.

Ta odbor je seji glavnega odbora predložil resolucijo, ki je bila v bistvu nezaupnica Ivanu Molku. Glavne točke v nji so:

Način, po kakršnem Ivan Molek urejuje Prosveto, s svojim tolmačenjem političnih zadev, ni v korist SNPJ.

Omenjeni odbor je predlagal, naj se urejuje Prosveto tako, da ne bo samo simpatična združenim narodom v njihovih silnih naporih proti sovražniku, ampak tudi da glavni odbor uredniku ne dovoli pisati antipatično o Sovjetski Rusiji in osvobodilni vojski v Jugoslaviji.

Dalje, da naj pusti v Prosveti tudi spise Združenega odbora jugoslovanskih Amerikancev dokler soglašajo z načelno izjavo in drugimi določbami SNPJ.

V isti resoluciji je odbor predlagal, da če se bi gl. urednik tem določbam ne hotel pokoriti, ne se bi sklicalo izredno sejo gl. od-

bora — kajpada v namenu, da se bi zadevo zaključilo s tem, da se ga odslovi.

Resolucija je bila sprejeta z 22 glasovi navzočih članov, urednik Molek je glasoval proti, kar je umevno, Jacob Zupan je izjavil, da zaradi regulacij o politiki, po katerih se mora ravnati vsled svoje službe, ne glasuje, in pa Frank Barbič je tudi dejal, da se glasovanja vzdrži, ker je v civilni službi. Malo je bilo v tem šale, a tako je bilo.

Ivan Molek je na to napisal svojo izjavo, v kateri pravi med drugim, da ne more več ostati urednik, ker mu sprejeta resolucija v bistvu dovoljuje kritizirati Roosevelta, prepoveduje pa mu kaj grajalnega napisati o Stalinu ali pa partizanih.

Padlo je seveda precej drugih besed, in Molek je izjavil, da ostane kar je bil, in da ni res, kakor mu nekateri očitajo, ali ki ga skušajo oblatiti, da se je spremenil v prepričanju.

Tudi precej osebnosti je bilo izrečenih, in Molek je dejal, da ne z njegove, pač pa z druge strani.

Mrs. Ursula Ambrozich mi je rekla, da nismo pojasnili cele zadeve. Morda res ne. Stvar je bila mučna za vse. Vlekla se je že dolgo, ne zaradi kakšne notranje zadeve SNPJ, pač pa samo zaradi nesoglasja o političnih smernicah urednika in med večino odbora. Za sprejem njegove resignacije so glasovali vsi navzoči razen Godine, Barbiča in pisca tega poročila. Bil sem v tem glasovanju nedosleden. Da se nisem umešal v spor v Prosveti, ne ga dopustil v Proletarcu, sem se vendar zavedal, da tako ne bo šlo in to smo vedeli vsi.

Svoj glas sem oddal proti resignaciji iz spoštovanja do človeka, ki je za SNPJ in za delavsko gibanje veliko storil, a ne v priznanje taktiki, kakršno vodi zadnjih par let.

Izgube Avstralcev

Izgube avstralske armade znajo od pričetka vojne 1939 pa lo konca januarja to leto 66.930 nož. Izmed njih je bilo 16.480 ubitih, ostali so ranjeni ali pa jogsrešani.

Prihodnji Majski glas bo posvečen 15-letnici smrti Jožeta Zavertnika

Dne 28. avgusta letos bo 15 let, od kar je umrl Jože Zavertnik. Precej se je spremenilo od takrat tudi v naši javnosti, ne samo v splošnem, a ideje, ki jih je oznanjal in se zanje boril, so nespremenjene.

Dobro bo, da se v prihodnjem Majskem glasu spomnimo te obletnice v spominu na moža, ki je vztrajal v boju proti nazadnjaštvu in za delavske pravice do konca svojih dni.

Na seji upravnega odbora Proletarca in eksekutive JSZ je bila ta sugestija odobrena brez ugovora, dasi Majski glas izide tri mesece prej kot pa bo omenjena obletnica.

Vseboval bo seveda tudi razne druge spise in na sotrudnike se zanašamo, da bodo pomagali kot še vsako leto.

Kdor izmed njih želi svoj spis posvetiti gori omenjenemu namenu, naj to stori.

Vse gradivo bi radi do konca marca, ker bo s tem delo olajšano nam in tiskarni. To je potrebno tudi vsled vojnih razmer. Imamo težkoče z dobavo papirja in so tudi druge neugodnosti, kakršnih ni v normalnih časih.

Več o vsebini in cenah bo v eni prihodnjih številka na tem mestu.

Demokrati in republikanci v zadregi za kandidate

Gornji naslov je treba razumeti tako, da republikanska in demokratska stranka nista v težavah vsled pomanjkanja kandidatov za predsednika in podpredsednika te republike, pač pa, kako preprečiti nominiranje komu izmed takih aspirantov, ki so smatrani za progresivce, čeprav so pristaži kapitalizma.

Glavarji demokratske stranke so se že odločili, da ako bo Roosevelt spet kandidat, mora biti sprememba saj v kandidaturi za podpredsednika. Henry Wallace se kar naprej govori za "new deal" in nedavno je v govoru v Oregonu ameriške kapitaliste direktno nazval za graditelje poti v fašizem, ker nimajo pred očmi drugega kot pohlep po čimvečjih profitih.

Wallace torej ne more biti upoštevan za podpredsedniškega kandidata. Če že hoče govoriti tako proti kapitalizmu, naj gre v socialistično stranko, ki je za kandidate res v stiski. Tako svetujejo Wallaceu tisti, ki se norčujejo iz njegovih nazorov o uredbi sveta po vojni.

Ob enem se je v demokratski stranki pojavila kampanja — namreč med tistimi, ki odločujejo, kdo naj bo kandidat, da naj se za podpredsedniškega kandidata na demokratski listi zbere nekoga iz kapitalističnih vrst in najboljši po njihovem mnenju bi bil Chas. E. Wilson. On je predsednik velike General Electric Co., s plačo \$175.000 na leto, poleg te pa prejema še en dolar na leto, ker ga je njegova

korporacija "posodila" zvezni vladi v službo.

Težava demokratskih politikov pri tem je le, ker ne vedo, ali je C. E. Wilson demokrat ali republikanec. Niti Wilson sam ne ve, kaj je, smatra pa, da je "progresivni businessman". In če demokratska stranka hoče, da ji bo Wall Street v prihodnjih volitvah naklonjen, naj nominira človeka, ki je za bogataške sloje sprejemljiv.

Kar se strankarskega pripadništva tiče, pa itak ne dela več veliko razlike. Bivši predsednik Hoover je bil demokrat, a v belo hišo je prišel kot republikanec. O Willkieju so v zadnji kampanji trdili, da je bil demokrat, potem se vpisal v republikansko stranko in se ji usilil za predsed-

niškega kandidata. Ohijski guvernir Brickner trdi, da le on je pravi republikanec in kot tak vreden republikanske nominacije, a isto smatra o sebi tudi zvezni senator Taft iz iste države.

Eno je gotovo: v demokratski kot v republikanski stranki bodo nominirani za kandidate ljudje, ki so za ohranitev kapitalističnega sistema. Zato je celo Wallace, ki tudi pravi, da je zanj, zavržen, ker si na shodih upa udrihati po "ekonomskih rojalistih" in ameriških fašistih.

Kdor si to drzne, ne sme biti več ne republikanec ne demokrat, in še celo Browder ga ne bi sprejel v svoj krožek. Prostor mu je torej le v socialistični stranki. V njo pa si taki ljudje tudi ne upajo.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdava Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zalta
Business Manager.....Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864

Ameriške delavske unije si iščejo pot v politično akcijo

Kongresnik Dies je že lani obljubil preštudirati "neameriške aktivnosti" unij CIO, ker so našle izhod za financiranje svoje politične akcije ne da jim bi zakon, označevan s Smith-Connally Act mogel stopiti na prste. Poročilo o svoji preiskavi objavlja objaviti v kratkem.

Omenjena poslanca sta že pred par leti sumila, da se delavske unije nekega dne morda odločijo za samostojno politično akcijo, pa sta se zedinila, da se jim to prepereči z novo postavo.

Prepove se jim prispevati v politične sklade in brez denarja pa ne more uspeti v tej deželi nikakršna akcija, posebno politična ne. In tako je bila njuna predloga v kongresu sprejeta, pod prevezo, da je v korist vojnih naporov te dežele. Stavke se prepove in pa prispevanje iz unijskih skladov političnim strankam za volilne kampanje.

Predloga je bila porinjena skozi gladko da kaj, a so poslanci kmalu uvideli, da so se prenačili in da njihov zakon ne bo dobil trdnih tal.

Za argument proti trošenju denarja iz unijskih blagajen v prid "politike" so rabili prispevek unije premogarjev (UMW), ki je dala pred osmimi leti kakega pol milijona dolarjev v agitaciji za izvolitev Roosevelta v drugi termin.

Ako bi predsednik unije premogarjev po zakonu smel, bi morda letos prispeval še več republikanski stranki kakor pa je pred osmimi leti demokrati. In možno je, da bo to storil, dasi po ovinku, kakršnega so se poslužile unije CIO.

Postava pravi, da se iz blagajne unije ne sme nič trošiti v pomoč kakoli politični stranki, toda nikjer ne zabranjuje, da ne bi smeje unije biti samostojno v politiki. Odvetniki unij CIO in AFL so zakon preštudirali in ugotovili, da jim političnega delovanja ne more preprečiti.

Enako so izjavila vodstva bratovščin železničarjev. V CIO so sklenili iti proti reaktorjem v kongresu in drugim sovražnikom organiziranega delavstva odprto v politični boj in v ta namen ustanovili volilni sklad v vsoti pet milijonov dolarjev.

Za načelnika političnega odbora CIO je bil imenovan Sidney Hillman, predsednik unije ACWA, ki je bila pred prejšnjo svetovno vojno socialistični stranki v veliko pomoč. Vseled boja, ki je takrat zaplattel med komunisti in socialisti, je postala v politiki "nevtralna" do prve Rooseveltove kandidature za predsednika republike.

Ako bodo unije CIO res zbrale tolikšno vsoto v svoj politični sklad, — nad milijon baje že imajo v njemu — je ne bodo izročile kakoli politični stranki, pač pa jo potrošile same, pod svojim imenom, v agitaciji za tiste kandidate, ki jim bodo najbolj po volji. Hillman pravi, da imajo člani CIO, s svojimi ženami in polnoletnimi otroci, štirinajst milijonov dolarjev.

V namenu, obrniti to mogočno silo volilnih listkov v pravo smer, se vzgajna kampanja političnega odbora CIO že vrši in demokrati in republikanski aspiranti v politične službe so postali nanjo jako pozorni.

Nihče izmed voditeljev teh unij se ni izrekel za delavsko politično stranko, torej bodo stotisočake in milijone potrošili v agitaciji samo za kandidate demokratske in republikanske stranke, katere že si bodo izbrali izmed njih za najboljše "delavske prijatelje".

Za predsedniškega kandidata je v odboru CIO odobren Roosevelt, toda ne od vseh enako iskreno. Hillman je zanj, še posebno pa tisti voditelji unij CIO, ki so oglašani za komuniste ali pa za Browderjeve sopotnike. Browder je roma več tednov po deželi in agitira za Roosevelta, na republikance pa apelira, da naj letos v interesu vojne sloge tudi oni odobre demokratskega kandidata.

Predsednik CIO Philip Murray za Roosevelta ni tako vnet kot je Hillman, a bo šel z večino odbora. Demokratičnim prvakom taka dvomljiva podpora ni nič kaj všeč, posebno Browderjeva ne. Veliko rajše bi pomoč eksekutive AFL, ki se je napram Rooseveltu zelo ohladila in nekateri njeni člani pa že agitirajo proti njemu. Vabilu CIO za ustanovitev skupnega političnega odbora se ni hotela odzvati.

Unije železničarjev, s svojim političnim glasilom vred, pa so zavzele napram Rooseveltu ter njegovi administraciji zelo kritično stališče. Kje je v politiki J. L. Lewis, je znano.

Ako je v področju CIO res 14 milijonov glasov, jih je okrog toliko tudi v AFL, in par milijonov pod okriljem drugih unij. Kontrolirajo pa jih — česar voditelji unij nečejo priznati — kapitalistični politiki. Ako bi unije hotele, bi dobile milijone delavskih glasov za svojo stranko. Toda če bodo agitirale ene za demokrate, druge za republikance, si delavci mislijo svoje in glasujejo kot pač že nanese, in posledica te politične zmote ameriških unij je, da je delavstvo v zakonodajah brez zastopstva in zadovoljiti se mora le s "prijatelji".

JAPONSKA UVIDEVA, da se je v tej vojni zmožila, kakor sta se Hitler in Mussolini. Ameriške čete na Pacifiku povsod zmagojejo. Gornje je slika z bojišča nekje na Maršalskih otokih.

Nekaj o tem in onem

Chicago, Ill. — Verjemite ali ne. Believe it or not! Med leti 1932-1941 je bilo v tej deželi ustanovljenih 32 naci-fašističnih organizacij. V isti dobi pa so bile vse radikalne stranke razkosane in fašistom je bila takorekoč pot odprta. Seveda, kakor v Italiji in Nemčiji, s finančno pomočjo bogataškega sloja. In kakor v Italiji, ali pa v Nemčiji, in v Španiji, tako se tudi vse fašistične organizacije v Zed. državah odevajo v patriotizem in vse paradirajo z zvezdnato zastavo. Pomaga jim seskozi McCormickov dnevnik, ki se šteje za največjega na svetu in pomagal jim je in z njimi še sodeluje znani katoliški "fijakar" Coughlin v Detroitu.

Fašistične organizacije v Zed. državah nimajo vse enakega programa. Vse pa so za fašizem, ki se ga naj prilagodi tej deželi. Gesla ameriškega fašizma so patriotična, kot je običaj fašizma povsod po svetu. Tu zahteva Ameriko za "Amerikance" (ne za Indijance). Drugič, vse radikalno gibanje je "neameriško in protiameriško".

Celo konservativne delavske unije so zapisane med organizacije, ki delujejo po Diesovem mnenju v "neameriških aktivnostih".

Fašistična propaganda ti pravi: "Ako nisi s tem zadovoljen, pojdi nazaj v Rusijo."

Ako bi bilo to fašistično gibanje organizirano od Indijancev, jim bi človek še ne zameril toliko. Navsezadnje imajo vzrok, da se pritožujejo zoper civilizacijo, kakršno smo jim urinili proti njihovi veri v "večna lovišča". In spomin imajo tudi kako smo jim belci ubijali pradede. Saj jim je bilo malo, ki so se rešili.

Tudi par kranjskih Janezov se je vjelo fašistični propagandi v mrežo, bodisi vedoma, ali nevedoma, ali pa za dolar.

Vemo pa vsi, da je v Ameriki polje za fašizem pod sedanjim kapitalizmom silno ugodno.

Pred osmimi meseci sem omenil, da se ameriška armada bori za strmoglavljenje svetovnega fašizma, je pa v nevarnosti, da ga dobi doma.

Indirektno je to opasnost omenil tudi predsednik Roosevelt, ki je dejal, da moramo varovati demokracijo tudi v svoji deželi. Če bi mislili na njeno varnost samo drugje, bi jo kaj lahko izgubili — namreč demokracijo — pred svojim pragom.

Verjemite, fašistične organizacije v USA še delajo — in to kar po 24 ur na dan. Utrujenosti ni v njihovem slovarju.

V političnem odboru CIO je nekaj oseb, ki menijo, da je to brzokone zadnji volilni boj, v katerem se unije še niso hotele izreči za svojo stranko. Nevarnost pa je, da če bo reakcija prihodnjega novembra še bolj triumfala kot je pri prejšnjih kongresnih volitvah, morda po prihodnjih volitvah tudi svobodnih unij vse ne bo. Ze sedaj kujejo proti njim take postavbe, da se bodo mogle v njih, če se jih sprejme in uveljavi, le uklenjeno gibati.

Ko bo vojne konec, bodo fašisti prišli na dan iz teme že pod kakšno označbo, ki bo vlekla in mamila ljudi. Izkopali se bodo iz skrivališč kakor pridejo na dan tisti slinasti polži, ki priplezejo ven po plohi.

Earlu Browderju, tajniku komunistične stranke, marsikdo zameri njegovo menjanje prepričanja in taktike. A jaz zamerim slično napako tudi tistim socialistom, ki imajo podobno hibo, in med njimi so tudi nekateri tajniki socialističnih strank.

Ameriške komuniste sem imel priliklo prvič študirati leta 1921 v stavki naše pekarske unije. Stala nas je blizu pol milijona dolarjev. V nji je bil lokal št. 2, eden izmed največjih v Ameriki, skoro popolnoma uničen.

To je bilo v dobi prejšnje svetovne vojne. Za nami so začele nazadovati tudi druge unije, katerim je bila unija pekov hrbenica.

Med to stavko sem delal v pekariji, ker je moj gospodar pogodbo podpisal, a jaz pa sem uniji plačeval \$10 tedensko izrednega asessmeta. To je bilo takrat visoka vsota. Vsega skupaj sem ji plačal tega stavkovnega zneska, poleg svoje redne članarine, \$280. Skozi vse stavkovno dobo sem se udeleževal vsak teden seji unije, dasi sem imel ženo bolno toliko, da ni mogla s postelje, in pa tri majhne otroke.

Kdorkoli se še spominja one važne stavke, ki sem ji pomagal z unijo vred v Proletarcu, Prosveti in v Amerikanskem Slovencu, v Edinosti in Glasilu KSKJ, se bo morda spomnil tudi mene, kajti v tisti boj sem se podal v najtežjih razmerah.

Stavko smo izgubili. Glasilo pekarske unije je bilo urejevano deloma v nemščini, ostalo v angleščini, toda v obeh jezikih socialistično.

Navečji vzrok izgube naše stavke so bili komunisti, ki so se takrat prvič pojavili. Rekli smo jim provokatorji. Kompanije so pod masko komunizma urinile v delavsko gibanje — unijsko in v politično — polno provokatorjev, ki so prihli, in nato odšli, čim jih bossi niso več potrebovali.

Zrasli so v revolucionarje kakor gobe po dežju, bili so brez načel in ko hitro so našli kak drug izhod, so šli drugam. Le provokatorji pa so nadaljevali, dokler niso dovršili naloge.

Izgube tiste velike pekarske stavke je bilo krivo tudi članstvo, ki je takrat nagloma naraščalo. Unijskih principov ni poznalo, bilo pa je pripravljeno vzeti od unije vse, kar mu je nudila. Ob enem pa jih je mnogo na skrivaj in tudi javno skebalo. Večinoma Nemci.

Unija pekov je imela nekoč v zgodovini ameriškega delavskega gibanja jako važno poglavje. Ustanovljena je bila leta 1885 in njeni začetniki so bili peki nemškega rodu iz Avstrije in Nemčije. Prvo postojanko so ustanovili v New Yorku. Uniji so dali socialistični značaj. Njeni organizatorji ter drugi agitatorji so veliko pretrpeli. Kajti delo v pekovski obrti, kot sem že opisoval, je bilo ona leta silno naporno. Temne kleti, dolg delavnik, noči brez spanja.

Unija pekov je v prvi svetovni vojni skoro propadla, a sedaj pa je močna kar se številca članov tiče in je povsod uveljavljena. Socialistični duh se v nji še pozna, a ne več kakor nekoč. Tudi njeno glasilo je vse drugačno.

V sedanji svetovni vojni je prizadel ves svet in vsi ljudje, torej tudi ženski spol. Ta še posebno, ker dela v municijski industriji, doma, v prodajalnah, pomaga v bolnišnicah in kjer sploh more.

Treba je tudi razumeti, da je milijone fantov in mož v armadi, to je za ženske velik primanjkljaj. Pa so toliko pozhrtvovalne, da so v prid vojne zadovoljne s polovičnimi krili, z enočetrtinskimi klobučki, z nogavicami, ki zastopujejo komaj za otročičke in pa z obuvali, iz katerih jim gledajo prsti. Kaj naj bi pač še zahtevali od ameriških žensk?

John Chamazar.

ZED. DRŽAVE V TEKMI ZA OLJE V SREDOZEMLJU

(Nadaljevanje s 1. strani.)

zvezna vlada plačuje za naprave, ki bodo služile privatnemu profitu? A drugi, ki so v večini, argumentirajo, da bo ta dežela s pridobitvijo Saudi Arabije, in s svojimi interesi in zvezami v Mehiki ter druge kontrolirala glavni, to je, večinski delež svetovne oljne produkcije. S tem bo pod njeno kontrolo tudi letalstvo in pomorski promet, pa tudi železniki.

Teritorij v Saudi Arabiji, ki si ga je vzel ameriški kartel v najem za izrabljanje oljnih zakladov v njemu, obsega 250.000 kv. milj ali več kot še enkrat toliko kolikor je znašala površina predvojne Jugoslavije. Olje iz vrelcov v Saudi Arabiji je najboljše kakovosti. Angležem je zelo žal, da se jim ni posrečilo pridobiti kralja Ibn Sauda na svojo stran, a se tolažijo, da je saj oljno bogastvo Perzije njihovo, in imajo tudi precej drugih vrelcev. Vsi komercialni krogi pa priznavajo, da postaja tekma med Anglijo in to deželo za kontrolo nad oljem in rudami, in za mednarodne trge, precej ostra.

Angliji je še posebno neljubo, ker je bila do te vojne ona glavna sila v Sredozemlju, a sedaj so ji prvenstvo vzele Zed. države.

Ako se vlade po tej vojni ne zavzamejo za vzajemnost, bomo ostali tam kakor smo bili. Začele se bodo nove intrige za ugrabljanje bogastev in tretja svetovna vojna bo gotova stvar. Kali zanjjo že poganjajo.

IJSKO OVEN:

RAZGOVORI

Dve notici, ki sta prišle pred par tedni iz Moskve, sta napravile v zunanjem svetu precej hrupa. Ena je sklep o popolni avtonomiji šestnajstih sovjetskih republik — in druga — obdolžitev, da Vatikan kolaborira s fašizmom. To obdolžitev je prinesla moskovska Izvestija. Prva novica je bila senzacionalna in povzročila raznim državnikom precej skrbi in ugibanja, ker ne morejo razumeti, kaj da zopet poskušajo ti Rusi. Druga je pa kajpada zadela v črno.

Človek se mora smejeti, kadar čita odgovore raznih naših skofov in prelato. Kdor ni bil popolnoma slep — in tudi če je bil slep, je mogel uvideti, da je bila katoliška cerkev in Vatikan tista, katera je stala z Mussolinijem in Hitlerjem v boju proti španski republiki. Kdor je le malo pazil, ve, kakšno je bilo stališče katoliške duhovščine za časa španske civilne vojne tu v Ameriki, ter kdo je bila tista moč v našem državnem departmentu.

Seve, danes so se časi izpremenili. Se celo sam "caudillo" postaja vedno bolj "demokratičen". Tudi v Evropi ne izgleda za Vatikan več tako mikavno, kot je izgledalo recimo pred dvema leti. Kakšna podonavska federacija pod pokroviteljstvom pomlajene Avstrije z Otonom ter Zito na čelu — to bi bilo nekaj za te ljudi. Na vzohodu pa kakšna močna katoliška reakcionarna Poljska in v sredi pa Francija s kakšnim Petainom. Vse to so imeli v mislih.

Tudi za Jugoslavijo so imeli svoje načrte — in to gotovo niso bili — partizani.

V Italiji skušajo ohraniti tisto popolnoma diskreditirano savjsko dinastijo, katero bi Italijani že davno pognali iz dežele, če ne bi bilo zavezniških bajonetov. Cerkev hoče to kar je bilo — in pred vsem ohraniti svoje premoženje in vpliv, kateri je bil ogromen.

Isto velja za ameriški kontinent. Kdo je v ozadju Sinarquistov? Kdo je v ozadju skoro vse reakcije v Južni Ameriki?

Jugoslavija

Revija "Nation" z dne 29. januarja ima zelo zanimiv članek Bogdana Radice, kateri je bil načelnik novinarstva v Jugoslaviji. Naslov članka je "The Plot Against Yugoslavia". Radica je bil, kot sam piše, uposlen v generalnem konzulatu Jugoslavije in v JIC v New Yorku. To je bilo predno so se ga hoteli iznebiti s transferiranjem v Argentino.

Radicev članek je precej dolg in popolno odkrije mahinacije ne samo ubežne vlade v Kairu, ampak spletak in mahinacij jugoslovanskega poslanika Fotiča. Kdor ni spoznal, da je čas razumeti pravi položaj v Jugoslaviji ter da je edina rešitev v borbi, katere se udeležuje celotni narod v narodni osvobodilni armadi — potem je ali na strani nasprotnikov, ali so ga pa bogovi udarili s slepoto.

Freda Kirchwey ima v istem magazinu članek, v katerem pravi, da je za Fotiča čas resignirati. Drugič je čas, da se apelira na zvezno vlado v Washingtonu za protekcijo tistih milijonov dolarjev, katere je jugoslovansko ljudstvo s tako težavo zbralo in katerega poslanik Fotič in njegovi minjoni razsipajo za kraljevaško protidemokratično propagando.

Na bojnih poljanah

Ko so na ogromnih bojnih ladajah prenehali topovi, so zavzela mesta letala. Na tisoče in tisoče ton železa in bomb je deževalo na Maršalska koralna otočja. Ko je bil konec, je bilo tisoče japonskih braniteljev pokopanih v njihovih razdejanih utrdbah. In danes vihra ameriška zastava na Kwajaleinu. Ruske čete pode Nemce na celi črti. Z Nikopolom v svojih rokah so zadali Nemcem največji udarec.

Našim v Italiji ne gre prav dobro. Cassino in bližnji griči so še vedno v nacijskih rokah. Najhujši boji so pa okrog Nettuna in Cisterna, kjer skušajo Nemci poriniti zavezniške nazaj v morje.

Kot izgleda, se naciji ne bodo tako zlopo podali zaveznikom, kakor se je časih namigavalo. Treba bo velikih izgub in še huj.

ših bojev, predno bo nacijska pošast uničena.

Na domačem bojišču

se v kongresu in senatu še vedno vrše ljuti voji. Največ zaradi glasovanja vojakov v jesenskih volitvah. Reakcionarji se strašno boje, kako bodo našli fantje glasovali, še posebno tisti, ki so v tujini. Zato skušajo napraviti to glasovanje tako komplicirano, da večina sploh ne bo imela prilike za glasovanje. Dosedaj se vrši boj v dveh smernicah. Prva je, katero je svetoval predsednik Roosevelt, namreč, da naj bo glasovnica federalna, to je, splošna za vse države, na način, da ta forma, katera edina omogoči glasovanje vsakemu, ne bo predolga in ne bo napravila ovir kot bi jih 48 glasovnic posameznih dežel. Kongres, kateri je v boju proti predsedniku, je kajpada odločil, da se mora glasovati po državah. Sedaj je to vprašanje v senatu — in ko to pišem, še ni rešeno.

Ruski relif

V prejšnji številki Proletarca sem omenil o neki posebnosti, katero skušam opisati danes. Mogoče ste o tem že čitali v naših meščanskih časopisih. Stvar je pošiljanje malih zavojev najpotrebnejših stvari, katere bi bile nujna pomoč vsaki ruski rodbini, ki se vrača v požgana mesta in vasi. Agencija za ruski relif je organizirala posebno kampanjo za nabiranje sredstev, katera bodo omogočila te pošiljave.

V namenu, da bi jih tisti, ki jih bi želeli pošlati, laglje razumeli, objavljvam način, kako naj se pripravijo pakete, v angleščini. Gospodinjam, ki se bi za stvar zavzele, bo to v prodajalnah v olajšavo.

Stvari, kakršne se naj pošlje, so po izkazu ruskega vojnega relifa sledeče:

- 2—1-lb boxes of sugar, preferable cube or tablet. If none available, 2 lbs. granulated sugar (granulated sugar must be boxed in cardboard).
- 2—2½-oz. packages dehydrated soup mix.
- 1—14½-oz. can evaporated (not condensed) milk.
- 2—packages bouillon cubes for broth (10 cubes).
- 1—5½-oz. box sweet cookies.
- 1—1-lb. package of very hard candies (not peanut bars or milk chocolate). Package to be wrapped in gift paper.
- 1—small sewing kit (assorted needles and pins rolled in a small square cloth; one spool each of heavy black and white cotton thread (75 yds.); one spool black darning cotton; and one packet of buttons on card or thread).
- 2—bars white laundry or bath soap (not naphtha or other odorous soaps). Wrap the soap in heavy waxed paper so that the odor will not permeate the candy).
- 1 pair knitting needles (two needles) size 3, eight to twelve inches long.
- 2½-yd. roll of 1-inch surgical adhesive tape.
- 1—10-yd. roll 2-inch gauze bandage.
- 1—package cigarettes.
- 1—package pipe tobacco.
- 1—book cigarette papers.
- 1—Turkish hand towel.
- 1—pair adult's warm work gloves.

(Konec na 3. strani.)

Tole mi ne gre v glavo?

Cemu je toliko takozvanih naprednih ljudi bolj zoper Rusijo kakor proti Hitlerju in njegovi Nemčiji?

POVESTNI DEL

ANGELO CERKVENIK:

NA STRAŽI

Bila je temna in oblačna jesenska noč.

Celnik je vse svoje zveste razvrstil. Le Marko je še čakal in ž njim šest mož.

— Brat Marko! — ga je čelnik poklical.

— Tu! — se je Marko oglašil.

— Za meno! — je čelnik zakukal.

Celnik je stopil naprej, za njim pa Marko in šest mož.

Nekdo se je spotaknil ob trlo, prevrnjeno deblo ter je telebnil na tla.

— Mir! — je jezno zarobantil čelnik. — Trobilo nerodno!

Skočili so drug za drugim čez leseno, napol podrti ograjo v neki vrt, zavili so skozi gosto poraščen sadovnjak proti Dravi ter obstali ob samotni stezi, ki je vodila na cesto.

— Marko, postavil se boš ob voglu te bajte ter boš pazil na vse dohode, ki vodijo na cesto. Tvoje območje sega od lesenega plota pa prav do Drave. Če bo prišel Kos sam, mu zamasiš gobec, vržeš vrečo čez glavo ter ga pošteno premlatiš, tako, da nam v tej volilni borbi ne bo delal več zgage. Si razumeš?

— Razumel, brat čelnik!

— Če pa jih pride več ter bi jih sam s svojim moštvom ne mogel ukrotiti, mi to naznaniš. Na cesto postavi Hirska, ki bo dobil kolo; če bo potrebno ga pošlješ k meni. Jaz bom na glavni cesti pred Korenovo gostilno. Spustiš jih lahko naprej ter jim v primerni razdalji slediš z vsem moštvom. Ko pridejo do kapelice, bomo udarili, mi odspredaj, vi pa odzadaj. Paziti morate v glavnem na Kosa. Dobro meri! Samokres pa smeš rabiti samo v skrajni sili. Palica je mnogo manj nevarna, pa nič manj učinkovita, če jo le znaš pravilno rabiti. Ne pozabi zavrovati si hrbita! Si vse razumeš?

— Razumel, brat čelnik!

Čelnik je izginil v temno noč. Marko je razvrstil svojih šest mož po vseh pravih vojaške vede. Vsakomur je natančno določil mesto ter območje, ki naj ga opazuje.

Sam se je naslonil ob upognjeno jabolko v bližini bajte nad Dravo.

Drava je samo semtertja zasumela, drugače pa se je pomikala neslišno, kakor sprevod žalostnih pogrebecev, proti vzhodu. Iz mesta se je včasih zaslišala hupa avta, v predmestju pa se je kdaj pa kdaj oglašil pes.

Bila je žalostna, zelo žalostna noč.

Ali pa se je Marku le tako zdelo.

Ze tri leta je v Mariboru, že tri leta so minila, odkar je bil v neki jesenski noči pribežal čez Črno prst v Jugoslavijo.

Dolga, predolga in pretežka tri leta.

O, če bi bil vse to vedel! Rajši bi bil ostal doma. Smešno, si je ugovarjal, smešno! Saj bi ga bili zaprli, nemara celo ustrelili!

Tri leta potepati se brez posla ter moledovati za podporo in miloščino, tri leta gladovati, tri leta pogrešati vse, po čemer mlad človek tako neznansko hrepeni. Gledati, kako hodijo drugi gosposko oblečeni po mestnem sprehajališču ob strani prelepih in zapeljivih deklet, gledati, kako sedijo drugi v razkošnih kavarnah, poslušajoč godbo, pravljico lepo godbo...

Gledati toliko dobrot, toliko lepote po razstavnih oknih, pa ne moči seči z roko po njih... Vse to je tako daleč, vse to je zanj deveta dežela, sen, samo sen.

Le semtertja mu vržejo kakšno drobtinico s preobložene mize, le poredkoma mu se ponudi kakšno priložnostno delo.

Zdaj na primer te volitve. Ze dve leti je v službi teh ljudi... seveda le semtertja... V službi ljudi, ki trdijo, da se borijo za njegove svojce, vkleknjene onkraj meje v spono narodnega in socialnega suženjstva.

Dobro plačajo...

Dobro?

Marko se je nasmehnil. Nasmehnil se je, da ni vedel ne kdaj ne kako.

Napajajo jih; ob takšnih priložnostih jim ne manjka ne mesa ne kruha ne vina... Tudi kakšen kovač jim pade v žep.

Pa kaj bi vse to? Saj ne gre za denar!

Marko se je moral zopet nasmehnuti. Nemara pa vendarle za denar!

Ne, ne, se je branil. Gre za nekaj velikega, nekaj, zaradi česar trpijo njegovi ljudje onkraj meje, nekaj, zaradi česar je moral umreti njegov brat, nekaj, zaradi česar je moral tudi on sam mnogo pretrpeti.

Sam je moral mnogo pretrpeti? — se je nepričakovano vprašal. Kolikokrat se je v poslednji dobi tako spraševal.

Res je, trpel je; moral se je skrivati pred miličniki in biriči, kakor ubijalec ali ropar, moral je počevati v tujih skednjih, pod tujimi kozolci, v gozdovih... Ne ene ure miru ni imel. Nenehoma jih je čutil za petami.

Od tistega trenutka, ko so mu ubili brata.

Kadarkoli se je spomnil tiste noči, ga je vsega pretresel mraz.

Bila je mrzla zimska noč.

Tema. Svinčeno, črnosivo nebo.

Stane, njegov brat, je tisti večer prišel pozno domov. Delal je v arzenalu. Menda so mu odpovedali službo. Bil je ves potr. Počasi so vsi polegili v postelje. Luč so ugasnili.

Kmalu je nekdo močno potikal na hišne duri.

V vežo sta stopila dva uniformiranca.

S Stankom sta želela govoriti. Počakata naj, da se obleče.

Ni potrebno, takoj naj pride. Stanko se je naglo oblekel.

Prišel je v vežo.

Kaj želite?

Z njimi naj gre.

Hitro, takoj!

Ni potrebno.

Oba sta se skrivnostno nasmehnila.

V sobo smo slišali glasno prerekanje.

Vsi smo hoteli v vežo. Uniformiranca sta nam zagrozila, da nas postreljata, kakor stekle pesi. S samokresoma v rokah sta prisilila Staneta, da je stopal pred njima.

Domači so ga hoteli braniti, a zunaj jih je bilo preveč.

Vsi so poskakali v velik tovarnen avto. Staneta so nasilno naložili.

Voz je zabrnol, luči so pobelile cesto, z voza se je oglašila divjaška bojna pesem.

Marko se je naglo oblekel ter zajahal kolo.

Drvel je z naporom vseh svojih sil za pošastnim vozilom.

Ustavili so se ob pokopališču.

Veter je tulil kakor priklenjen pes ter pripogibal vrhove črnih cipres, ki so se pošastno sklanjale čez zid, kjer se je končevala strahovita tragedija.

Vsi so izstopili.

Pred vsemi je stopal Stanko z zvezanimi rokami.

Postavili so ga k zidu. Odvezali so mu roke.

Za vsako roko sta ga prijela po dva informiranca.

Ni se branil. Vedel je, da bi bilo zaman.

— Strahopetci! — je kričnil. Marku se je zdelo, da je moral ta krik, ki je izzvenel v pretrpajočo obtožbo, vzdramiti ves svet.

A nihče se ni zganil, le veter je zaječal, le ciprese so stegovale svoje pošastno dolge vratove čez zid.

Se enkrat: — Strahopetci!

Se zdaj mu zveni ta krik v ušesih. Pregarja ga dan in noč. Oster pok.

Stanko se je zgrudil. Vozilo je zopet zaropotalo. Luči so pregnile vso pokrajino z mrtvaškim prtom. V vozilu je vladala grobna tišina.

— Strahopetci! — je nehote ponovil Marko, stoječ ob upognjeni jablani in gledajoč proti stezi, po kateri bo, verjetno, prišel Kos.

— Da, strahopetci, mi smo strahopetci!

Kolikokrat si je moral to v poslednji dobi očitati, kajti nenehoma ga je zasledoval obtožujoči krik na smrt obsojenega brata.

Venomer je stal pred njim ter ga gledal s tistimi prelepimi deškimi očmi, ki so očitovala tolikšno vero in ljubezen.

(Konec prihodnjic.)

IZ TE VOJNE IZIDETA DVE VELESILI: Zed. države in Sovjetska unija. Obe sta vsled svoje moči v vodstvu svetovne politike. V Zed. državah ji načeljuje Cordell Hull in v USSR Vjačeslav Molotov. Prvi je na desni, in drugi na levi na gornji sliki.

ROMAIN ROLLAND:

SANJE IN DEJANJE

"Življenje moramo gledati, kakršno je, in ga pokazati takšno, je. Idealisti, realisti, vsi imajo isto dolžnost: da se postavijo na stališče resničnega opazovanja, resničnih dejstev, resničnih čustev."

Naslednje misli niso zapisane po nobenem v naprej sestavljenem načrtu. Zapisoval sem jih ob priložnosti, v različnih urah življenja.

In vendar izvirajo vse iz globoke osnovne enote iste usode, v kateri je potekalo naše življenje pod najrazličnejšimi krinkami.

Vse to življenje je obvladal isti konflikt, isti razdor, ki ga doživlja ne samo posameznik s svojo naravo, temveč vsa ta doba socialnega prehoda: konflikt med sanjami in dejanjem, med duhom in življenjem, med stremeljenji osebnostnega idealizma in suvereno objektivnostjo narave, ki piše duhu svoje zakone.

Od svojih otroških let sem temno čutil tragično nasprotje, ki razdvaja "duh" vladajočega razreda Evrope, to je duh meščanstva. Miselnost ni imela moči, da bi svojo vrednost utrdila v dejanju.

Večkrat smo se počutili, kot da visimo na robu prepada, in pred močjo strahovite resničnosti smo iskali zatočišče v sanjski mreži poezije in muzike.

Udarci življenja so nas pa vedno opominjali na dolžnosti sedanjega boja; kajti stiska gmotnega obstoja, ki smo si ga morali osvojiti s trdim delom, nas je proti naši volji vezala na surovo, toda zdravo resničnost.

Junaški individualizem, boj o sebnosti je osamljen, ker ustvarja praznino okrog sebe; tožari in se zvija, potem pa pade v jamo, ki si jo je sam izkopal. Življenje je v skupnosti ljudi. Ljudsko skupnost je treba preobraziti!

Mnogokrat sem izkusil, da se da odločilna mejna črta med ljudmi potegniti ne toliko po idejah, pa tudi ne po njihovih interesih, temveč po temperamentih; bistveno delita človeka na dvoje optimizem (gledanje na stvari iz dobre strani) in pesimizem (črnoglednost). To sta si dva sovražnika. V meni sta živela oba; in vse moje življensko delo je bilo v tem, da sem se trudil, da ju pomirim med seboj. Medtem sem spoznal medsebojno nestrpnost med ljudmi. Ta boj ni v meni nikdar prenehal. Pri tem sta prišla na svoj račun tako pesimizem kakor optimizem. Toda ne več kot naprotnika. Sklenila sta zvezo med seboj. V boju za utemeljitev in zmago novega človeštva je treba dati vse svoje moči; in žalosten pogled na krivičnost in trpljenje današnjega sveta ni nič manjša vzpodbuda k dejanju kakor ožarjena gotovost boljše bodočnosti.

"Mi moramo sanjariti", je rekel veliki ruski marksist, mož dejanja.

"Mi moramo delati", je rekel mož sanjarenja kakor Goethe. To dvoje se spopolnjuje med seboj.

"Mi moramo sanjariti", je rekel tisti veliki Rus, "in ustrašiti

ne bo najmanj pomembno orozje.

Zivljenje moramo gledati kakršno je, in ga pokazati takšno, kakor je. Idealisti, realisti, vsi imajo isto dolžnost: da se postavijo na stališče resničnega opazovanja, resničnih dejstev, resničnih čustev.

To pa ne gre brez velikega truda. Delavnost človekovih možganov je navajena na podrejenost. Skoro ga ne moreš osvoboditi plašnic, ki jih je dobil od stoletnega suženjstva. Človek si prikriva resnico s praznimi besedami. Jaz sem nezapeljiv do vseh gesel kakor: človečanstvo, umetnost, individuum, narava, duša. Ne vem, kaj je to: svoboda; vem pa, kaj so svobodni ljudje. Ne vem, kaj je to: duša; vem pa, kaj so živi ljudje.

Da, za žive ljudi gre.

Malo prijateljstvo vzdrži izkušnje dnevov, ki jih preživljamo. Tisti, ki si ga imel najbolj rad, te izda in ga več ne spoznaš; bil je tovariš lahkih ur. Vihar odnaša take ljudi, kakor rastline, ki nimajo močnih korenin. Samo bitja z globokimi koreninami ostanejo. Mnogi so skromne postave, da jih v vsakdanjem življenju komaj opaziš. In maloštevilni so veliki duhovi, ki se dvigajo vedno više, čim več je razvalin okrog njih. Mislim na stari hrast, kakor je bil Shakespeare (živel 1564-1616. l.). Niti ena veja mu ni odpadla, niti vejica se mu ni posušila.

Človek, ki lahko doživlja vse človeške strasti, pa jih tudi olvlada in se nobeni ne zasužnji, kakor govori njegov Hamlet Horacijev:

"Odkar ta moja duša sama voli in zna ljudi razločevati, dala svoj glas je tebi; kajti ti si mož, ki vse trpi, pa le nič ne trpi; ki sreče sunke in dani prejema z enako hvalo: blagoslovljenosti širšega odbora!" — In zanj vstane še mogočnejše drug sodrug in pravi: "Jaz grem še dalje, jaz vprašam, če ima marksist sploh pravico sanjariti, kajti po Marxu..." — "Pri sami misli na ta strahotna vprašanja me je strah in se skušam skriti za Pisarevim, ki je dejal:

"Sta dve vrsti nasprotij med sanjami in resničnostjo. Moje sanje lahko tečejo pred naravnim razvojem dogodkov, ali pa blodišče čisto ob strani, tam, kamor naravni razvoj dogodkov ne bo nikdar prišel. V prvem primeru sanje niso slabe, so celo dobre, ker lahko podpirajo in krepe energijo. V takih sanjah ni ničesar, kar bi hromilo ali odvrčalo moč in veselje do dela. Prav nasprotno! Ako bi človek sposobnosti ne mogel tako sanjati, ako ne bi mogel s svojimi mislimi prehitovati dogodkov, ako ne bi mogel s svojo fantazijo gledati dopoljenega dela, ki ga je v resnici komaj začel, kako bi mogel sploh začeti svoje delo v vsem izčrpnem obsegu in kako bi ga mogel dobro nadaljevati do kraja?..." Sanjarimo torej, toda pod pogojem, da trdno verujemo v svoj sen, da resnično življenje kritično opazujemo, da svoja opažanja primerjamo s svojimi sanjami in da svojo fantazijo z vso vestnostjo uredničujemo!" — "Mi moramo sanjariti", pravi spet na to tisti veliki marksist. "In te vrste sanj so pri ljudeh v našem gibanju tako redke, posebno pri tistih, ki si največ pripisujejo zdrav razum in natančno ocenjevanje konkretnih stvari.

In sanje so pri njem postale dejanje.

Takega človeka nikdar sanje ne zapeljuje v iluzije. Imeti je treba smisel za resničnost, močan, trajen smisel, brez odmorov. In tisti, ki tega nimajo in se dejanju izogibajo, vzbujajo pri takem močnem človeku smeh, ki ga preveva zasmehljivost, ironija, dobrohotno sočutje in nekoliko prezira — kakor ga ima močan, zdrav hrust za gospode, ki so stari in težki, pa imajo otroško pamet.

Take sanje so najdragocenejši dar za človeka dejanja. In so tudi neobhodno potrebna lastnost znanstvenikov; pronikniti v zadnje elemente narave, da obvladamo naravo!

Toda preveč sanjati ni dobro v svetu, v katerem je treba neumorno delati in bdeti nad delom. Vojak, pilot ne smeta zaspati; in vsakdo od nas, ki suče pero, je poklican, da v tej zmedli služi prihodnosti, v kateri duh

POROČILO POMOŽNE AKCIJE

Jugoslovanskega pomožnega odbora slovenska sekcija, je imela v blagajni dne 1. januarja 1944 vsega denarja \$66.582.72. V mesecu januarju so poslali in prispevali sledeči:

Društva Slovenske narodne podpore jednote so prispevala \$800; Jos. Durn, tajnik lokalnega odbora št. 35, je poslal \$400; Anton Zornik, tajnik lokalnega odbora št. 40, poslal \$10; uprava Glasa naroda je izročila \$12; John Germ, blagajnik lokalnega odbora št. 20, je poslal \$500; Fr. Colnar, Berwyn, Ill., \$2; Matt Zobec, Ontario, Canada, \$2; Mrs. Agnes Justin, \$10; Mary Meglič, Loretta, Wis., \$1; John Vitez, tajnik lokalnega odbora št. 29, je poslal \$14.30; Ignatz Oražem, tajnik lokalnega odbora št. 11, je izročil \$12; in Louis Champa, tajnik lokalnega odbora št. 6, je poslal \$100. — Skupni dohodki v mesecu januarju so bili \$1.863.30.

Dne 1. februarja je bilo v blagajni JPO-SS, 66.446.02. — Vsi stroški, odkar posluje pomožna akcija, znašajo samo \$59.50.

Hvala vsem, ki so poslali in darovali poslano vsoto. Računi so bili pregledani od nadzornikov JPO-SS ter od posebnih zaprišenih pregledovalcev. Vojnih bondov smo do sedaj kupili za \$67.192.00.

Obresti na kupljenih bondih znašajo \$153.94, katere se je pripisalo k decembrskemu poročilu.

Leo Jurojvec, blagajnik JPO, Slovenska sekcija.

RAZGOVORI

(Nadaljevanje z 2. strani.)

The gloves and towel should be used to fill up any empty spaces in the kit. It is essential that the kit be packed so tightly that nothing in it rattles.

It is important that there must be no deviation from the above list. The Kit must contain only the items specified.

Veliko lažje pa je, če vi pošljete denar našemu odboru, ali pa direktno na centralo ruskega relifa, 80 E. Jackson Blvd., Chicago, Ill. Vsota je majhna, samo \$3.50 za celoten zavoj. K temu pošljite vaše ime in naslov. Ako hočete kaj malega napisati v pozdrav ruski družini, katere bo prejela vaš zavoj, to lahko storite. Meni se zdi to sijajna ideja, katere bo saj malo pomagala tistim revežem, kateri so dali vse. Ta odbor bo pazil, da dobite potrdilo za vsako posamezno pošiljatev od nas ali pa od centrale. Kdo bo prvi, sodrugi in sodružice? \$3.50 ni velika vsota. Pomislite koliko veselja lahko napravite s tem darilom. V prihodnji številki bodo imena prvih darovalcev.

Kot pravi letak, katerega sem v to svrhu dobil v centrali: "Pomagajte Rusiji do zmage!"

Napredna društva, pristopajte v Prosvetno matice!

Človek, ki objema življenje, ki je svobodno, kakor on, ki pa tudi smrt sprejme z mirno ironijo kakor življenje.

Človek, ki si (po Shakespearu) "ne želi rože ob božicu kakor ne snega v maju, temveč uživa vsako stvar, vsako ob svojem letnem času..." ki vidi življenje, kakršno je, ga vzame, kakršno je, in ga ljubi, kakršno je.

Tak človek je tudi zanesljiv borec.

Človek, ki objema življenje, ki je svobodno, kakor on, ki pa tudi smrt sprejme z mirno ironijo kakor življenje.

Človek, ki si (po Shakespearu) "ne želi rože ob božicu kakor ne snega v maju, temveč uživa vsako stvar, vsako ob svojem letnem času..." ki vidi življenje, kakršno je, ga vzame, kakršno je, in ga ljubi, kakršno je.

Tak človek je tudi zanesljiv borec.

Napredna društva, pristopajte v Prosvetno matice!

Človek, ki objema življenje, ki je svobodno, kakor on, ki pa tudi smrt sprejme z mirno ironijo kakor življenje.

Človek, ki si (po Shakespearu) "ne želi rože ob božicu kakor ne snega v maju, temveč uživa vsako stvar, vsako ob svojem letnem času..." ki vidi življenje, kakršno je, ga vzame, kakršno je, in ga ljubi, kakršno je.

Tak človek je tudi zanesljiv borec.

Napredna društva, pristopajte v Prosvetno matice!

Človek, ki objema življenje, ki je svobodno, kakor on, ki pa tudi smrt sprejme z mirno ironijo kakor življenje.

Človek, ki si (po Shakespearu) "ne želi rože ob božicu kakor ne snega v maju, temveč uživa vsako stvar, vsako ob svojem letnem času..." ki vidi življenje, kakršno je, ga vzame, kakršno je, in ga ljubi, kakršno je.

Tak človek je tudi zanesljiv borec.

Napredna društva, pristopajte v Prosvetno matice!

Človek, ki objema življenje, ki je svobodno, kakor on, ki pa tudi smrt sprejme z mirno ironijo kakor življenje.

Človek, ki si (po Shakespearu) "ne želi rože ob božicu kakor ne snega v maju, temveč uživa vsako stvar, vsako ob svojem letnem času..." ki vidi življenje, kakršno je, ga vzame, kakršno je, in ga ljubi, kakršno je.

Tak človek je tudi zanesljiv borec.

Ravnajte z električnimi predmeti pravilno — ker jih primanjkuje v vojnem času

Moja ledenica mi ohrani jestvine boljše... in ni še rabila nobenega popravila!

Tu so vzroki zakaži: Predal za led odtajam po navodilu, ki sem ga dobila od izdelovalca ledenic. Težka zamrznjenost ovira njeno učinkovitost. Ko se stopi, nabrano vodo takoj odstranim. Če bi jo ne, bi začela zmrzovati čim bi bil pogon spet v teku.

Police in predale za ledene kocke vedno umijem z hlačno sušo in vodo. Tako tudi, cevi, na katerih se zbira duh od jedi; isto gumijaste vložke pri vratih in jih očistim s talcum-pulverom, da se ne sprimejo. Tu di zmrzavali del in ko teko, kadar jih razrežem, da gladim. Nikdar pa ne razmerno predmeta na njih.

Da držim ledenico čisto in sveto go nitro čistim ako se kaj od jedi polije po njej. Očistim umijem z njo in togi mimico in jih očistim ter posušim z mehko cunjico. Vedno držim ledenico nekaj palcev od stene, da je do —) zrači čisto —) Vrata oboje, v kateri je postavljena, so tudi vedno odprta in čista na svežem zraku dvakrat na leto.

Ledenico dajem gledati redno. Na steni imam prator, kjer se lahko zabeleži, koga klicati v slučaju potrebe. Če je moja ledenica starejšega izdelaba, v kateri mehanizem ni zaprt v olju in mašč. vedno skrbim, da je mehanizem očisten in namazan najmanj dvakrat na leto.

SODELUJTE V KAMPANJI ZA TISOČ NOVIH NAROČNIKOV VSI, KI SOGLASATE S SMERNICAMI PROLETARCA

PUBLIC SERVICE COMPANY OF NORTHERN ILLINOIS
Vojni obrati potrebujejo elektriko — rabilite jo previdno

NAROČITE KNJIGO "MY NATIVE LAND" ki jo je spisal Louis Adamič IZ PROLETARČEVE KNJIGARNE. STANE \$3.75

V zalogi tudi druge Adamičeve knjige. Pišite po cenik

Naslovite: PROLETAREC 2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Marsal Tito se potožuje med vrsticami nad zavezniki, ker mu premalo pomagajo. Boriti se mora z nemško armado, s Paveličevo "neodvisno" Hrvatsko, s srbskim kvizlingom Nedičem, Petrovim vojnim ministrom Mihajlovičem in z njegovimi četniki, z reakcijo vseh vrst, vstevši tisto, ki jo tu tako vneto brani v propagandi proti osvobodilni fronti pater Ambrožič in pa struja, ki se v javnosti oglašuje pod slepilo firmo zveze slovenskih župnij.

V tem listu smo že dostikrat rekli, da ne bo nič čudnega če Nemci s svojimi oprodami Brozovičev vojsko stro v prah. Oni imajo orožje, partizani le tistega, ki so ga Nemcem in Italijanom ugrabili. Čudež je, da je na svetu dežela, v kateri so ljudje, ki se bore proti takim oviram kot so v Jugoslaviji. In čudno je, da jim demokracija tako malo pomaga. Ta je komunist, oni drugi je tudi komunist, in če je ali ni — že to, ako mu rečeš, da je, je toliko, kot bi rekel: "Lump je, tolovaj, zavajalec in zasluži najstrožjo obsodbo."

Cernomelj v Belokrajini ni važno mesto. A vendar je bil oglašan v novicah AP in UP — morda se v nekaterih drugih — da se je tam vršilo veliko zborovanje, zastopnikov naroda, ki so poslali brzojavke Churchillu, Rooseveltu in Stalinu, da kralja Jugoslavije nečje več nazaj in da naj ji pomagajo sedaj in po vojni v resnično demokracijo. Koliko je v takih stvareh propagande, je z daleč težko pogoditi. A že to, da se v Angliji in v Ameriki poroča o narodnem zboru v Cernomlju, je pridobitev.

Slovenija ni bila še nobenkrat toliko omenjena kakor sedaj. Oglaševana pa je zaradi svoje odpornosti. Nekaterim to ni všeč in se pritožujejo, da upirane lahko uniči ves narod. Namreč, ako se postavlja v bran, ga bodo pokončali. Seveda. A tudi, dokler se še ni upiral, so ga pokončevali in poročila o tem je dajala v svet dan z dnem tudi jugoslovanska zamejna vlada v Londonu in pa skozi svoj JIC v New Yorku.

Kongresnik McCormack iz Massachusettsa je spraval predsednika Roosevelta v veliko zadrego s pravljico o tepežu med Stalinom in Timošenko v Teheranu. Ko so si napjali zdravec in praznili vodko ali kar so že imeli, se je baje Timošenko v svojem nagovoru razvnel in govoril stvari, ki Stalinu niso bile všečne, pa ga je udaril s steklenko po glavi. Kongresnik McCormack — demokrat — je dejal, da mu je to zgodbo zaupal Roosevelt in ko so potem drugi

sillili v predsednika, kako je bilo s to stvarjo v Teheranu, je pomene obrnil drugam, McCormack pa je časnikarjem pojasnil, da se Roosevelt nič več ne spominja, da bi mu kaj takega prispil. Ampak stvar je prišla v časopisje in zanikanje ne spremeni govornice.

Chicago Tribune je silno navdušena za svobodo Poljske in toleče po Stalinu, ker jo zahteva pod svoj jarem. Kdor ima kaj spomina ve, da se Tribuna, ki je eden najmogočnejših listov v deželi, ni kaj posebno zgražala takrat, ko je Hitler okupiral Poljsko, pač pa se je norčevala iz Anglije in Francije, ki sta ji priskočili na pomoč. Chicago Tribune je pri zvezni vladi slabo zapisana, a Roosevelt sam je rekel indirektno o nji, da ker je bogata, ji niti oblast ne more do živga.

Litvinci v Ameriki se tudi bore za osvoboditev svoje dežele izpod Rusije, dasi je še pod Hitlerjem. V dvorani sv. Neže v Chicagu so v imenu vseh ljudi litvinskega pokolenja apelirali na ameriško in angleško vlado, da naj ubrani njihovo rojstno domovino pred boljševiki, ki so sovražniki cerkve, privatne svojine in civilnih svobodščin. To je prilično res. Ampak vlade, kakršne je Litvinska imela, tudi niso bile nič prida. Pravzaprav so bile vse v službi privilegijev, in ker se ljudstvu to ni dopadlo, so ga priklenile k tlom z diktaturo. V Sovjetski uniji so dobili litvinski kmetje in delavci v zvezi diktaturi več pravic in civilnih svobodščin, kakor pa so jih imeli pod domačimi diktatorskimi režimi.

William L. Hutcheson, predsednik unije tesarjev, ki je ena največjih v deželi, se je že tudi podjal v "politično akcijo", kot vsaka štiri leta. On je "republikanec". Reakcionarjen pa toliko, da še zdaj udarja po "new dealu", ko ga je celo Roosevelt sam zavrgel, dasi je imel Hutcheson od njega velike koristi, od Hooverja pa nobenih in tudi uniji, ki jo zastopa, je vsled brezposelnosti članov že jako slaba predla. Čudno je, da so Zed. države edina demokratska dežela na svetu, ki imajo na čelu delavskega gibanja ljudi, ki so za kapitalizem toliko vneti kakor kapitalisti.

A. S. Sedwick poroča v New York Timesu, da se komunistična stranka v Bolgariji nagloma širi, toda ne pod znanko komunizma, pač pa panslavizma. Reakciji v Sofiji to ni nič v tolažbo.

Člankarji, ki pišejo v Ameriško domovino, se ne zavedajo, da s svojo propagando proti partizanom delajo vtis, kot da so

nemški okupatorji, in italijanski, kolikor imajo še besede zraven, angeli v primeri s titovci. To ni pametno, ker se končno tudi čitatelji tega "največjega slovenskega dnevnika na svetu" vprašujejo, kako je mogoče, da bi bili Slovenci nad samim seboj večji kriminalci in razbojnik, kot pa gestapovci, ki so jih prišli zaslužiti.

Zamejne vlade sicer niso iznajdba sedanje vojne, a baš v sedanji so se najbolj izjalovile. Izjema je le češoslovaška vlada, ker je bila uporniška ter bila žrtvovana s svojo deželo vred Hitlerju z odobritvijo Francije in Anglije. Poljska zamejna vlada si ni ustvarila slovesa. Grške in jugoslovanske so se v Londonu iznebili na lep, vljuden način, da so ju poslali bližje njihovim domovim. Norveška nima problemov in se o nji le redkokdaj čuje. O nizozemski beremo največkrat, kadar se gre o vprašanju, ali ji bomo pomagali do njenih sijajnih kolonijalnih posestev v Aziji. Druge zamejne vlade v Londonu životarijo in nekatere sploh priznane niso za vlade. Manj znano pa je, da so tudi v Moskvi zamejne vlade in pa osvobodilni odbori. Med slednjima sta najvažnejša poljski in nemški, oba kajpada pod pokroviteljstvom sovjetske vlade. Zamejnih vlad v Moskvi je kakih pet. Ko bo vojne konec, se ne bodo vrnila ne iz Londona, ne iz Kaira, ne iz Moskve, ker si bodo ljudstva druge izvolile.

KRITICEN GLAS

Rock Springs, Wyo. — Ker imam veliko časa, prebiram vsake vrste časopisov in knjige. Posebno pa Ameriški družinski koledar. Ta se mi je zelo dopadel. Tako dobre knjige se ne dobi lahko samo za en dolar.

Tudi priporočilo "Big Tonyja" sem upošteval, namreč da se listu pomaga s prispevanjem v tiskovni sklad.

Cital sem tudi, da sta kanonik Oman in James Debevec ustanovila v pomoč Sloveniji svojo politično akcijo in pomožno gibanje pa že odprej vodita na svojo roko. Revnim duhovnikom ir drugim sta pomagala pod firmo zveze slovenskih župnij takoj, to se pravi, nakazovali so jim italijanske lire, kolikor se jih je takrat dobilo za dolar. Kako se je tisto podporo delilo, pa nisem še čital. Ne komu so jo dali in ne v kolikšnih zneskih.

Vemo le, da sta obe akciji cikali najprvo v pomoč Rimu, to je, Vatikanu, in neposredno pa onim, za katere so nabirali.

Saj bi bilo hvale vredno, ako bi bilo res, kar so objubovali, namreč pomoč potrebnim. A kdo jo je dobil, tega niso še nobenkrat objavili.

Težko, da je od tistih prispevkov kaj ostalo za navadne reveže.

Ako bi bili promoterji teh posebnih akcij iskreni, bi lahko ostali v SANSu, kakor so drugi. Pa so hoteli biti nekaj več ozioroma za svojo posebno stvar, v kar niso bili izvoljeni.

Tako naj bo, kot mi hočemo, so zahtevali v listih. Ako bi Etbin Kristan kuto nosil, Louis Adamič pa od zadaj zapet ovrtnik, potem bi bilo vse OK. To je, po mnenju onih, ki drugače mislijo, pa bi se morala tudi Kristan in Adamič drugače ravnati.

Nikakor ne morem razumeti gonje proti L. Adamiču, da je komunist. Kaj pa naj bi on prav za prav bil? Vsi vidimo, da je on človek pravičnega prepričanja in da v obrambo svojemu narodu pravilno deluje. Adamič je vendar še največ dobrega dosegel pri vladnih možeh. Če je on zaradi tega komunist, mar ne bi ista veljala za Jankota Roglija, Josipa Zalarja, Etbina Kristana, V. Cankarja, Jurjevca in druge odbornike, ki tako složno delujejo v korist trpečim v domovini?

Saj vendar v starem kraju sedaj tudi komunisti složno delujejo za osvoboditev naroda.

V Ameriški domovini vidim, kako ruje zoper Sovjetsko Unijo. Opisuje se jo kot da je ona napadalica in proti papežu. Hitlerja se slika kot da je še vedno odrešenik "civilizacije", zašel

INVAZIJE ZAHTEVAJO VELIKO LADIJ. Na izkrališča morajo dovesti ne samo mostove temveč tudi opremo. Gornje je slika ladje, natpana z vojniki. Pravijo, da je na stotine takih pripravljenih za vpad v Francijo, ali kamor že na evropski kontinent.

pa je le v napačno družbo. To pomeni le, da se pod znakom patriotizma fašizem podpira.

Rusom se veliko očita. Ne more pa se jim zanikati, da dajejo Nemcem po zobeh in da Hitler vojno v Rusiji izgublja. Le tam jih zares dobivajo po grbi. Frank Leskovic pa se boji, da bodo prišli Slovenci z dežja pod kap, ako bo ruski medved položil šapo nanje.

Le nič strahu! Boji naj se rajše katoliške hierarhije v Italiji, in pa "kulturne Nemčije". Ruski "medved" je saj toliko izobražen, da revežem ne dela škoda.

Jugoslaviji je bil vedno pripravljen pomagati. Ne pa kralju Jugoslavije, ki se skriva za materinim krilom in prejema po pol milijona dolarjev na leto še celo v zamejstvu. Ali je to demokracija? — J. Pintar.

IZ KANSASA

"Zima ga je vzela," ali pa: "Ne bo dočakal pomladi," je bil navaden zimski pogovor med sosedmi v starem kraju, kadar je umrl postarjan človek, ali pa če so bolniku napovedovali skorajšnji konec. S tem so pač hoteli označiti zimski čas še posebno ne zdrav in nevaren slabotnim in bolehnim ljudem. Tako je to zimo tudi tukaj pomrlo izredno veliko število naših starih rojakov.

Tovarne v Parsons, ki imajo vladna naročila, obratujejo stalno po 24 ur na dan. Delavci se posebno pritožujejo nad utrudljivim nočnim delom. Vsak mesec spreminjajo šiht in najslabši, pravijo, je takozvani "grave yard" šiht, od polnoči do 8. ure jutraj. Težava je tudi zaradi oddaljenosti obrata, in vsled tega izgube časa na vožnji sem in tja; tako ne ostane nič časa za razvedrilo in počitek. Delo in spanje! Ampak to bo trajalo najbrž le za "duration", potem bo pa časa za počitek in razvedrilo še preveč.

Pet milj severno od Pittsburga odpirajo nov, moderno opremljen rov. Obejajo, da bo zaposljal do 100 delavcev, kar je seveda malenkost; pa bo kljub temu to največji rov, kar jih še obratuje v tem okrožju.

Toliko bolj pa razširjajo svoj obrat ogromni monstrosni, ki pobirajo vrhno plast premoga. Kupujejo miljo za miljo farmske zemlje in jo v kratkem času spremene v razdrapanost. Farmarji pa seveda radi prodajajo svoje farme, ker jim kompanije dobro plačajo.

Sedanji vladni pokojninski sistem za stare delavce ima mnogo hib. Ena izmed teh je sledeča: Delavec, star recimo nad 67 let, ki je bil že par let na penziji, je bil, zaradi pomanjkanja delavcev, izvaabljen v tovarno. Pustil je pokojnino, misleč, če bo delal še par let, bom potem prejel toliko večjo pokojnino ko preneham z delom. In ko potem spet vpraša za pokojnino, mu povedo, da zato ne bo nič večja, pa četudi bi bil delal 10 let. Sedanja zakon predvideva, da prvo določena pokojnina ostane zanj vedno v veljavi.

Če bi bilo po načrtu sedanje administracije, bi se sedanji pokojninski sistem — kljub vojni — precej izboljšal. Se več izboljšanja obetajo po vojni. Ampak kdor ni slep, lahko vidi, kako vstaja reakcija v kongresu in po deželi, ki grozi ne le preprečiti nadaljne socialne reforme, temveč tudi pomesti z že uveljavljenimi.

V tem kraju postaja čimdalje večji problem pomanjkanje bolnišnic. Največja moderno opremljena bolnišnica je v rokah verskega reda. Ker je čimdalje bolj natpana z bolniki in zelo primanjkuje prostora, nastajajo govornice, da se patronizira le "dobre" vernike, ni pa prostora za "mlačneže" in drugoverce. Skandal je to, ker vlada ne zgradi modernih bolnišnic, ki bi služile vsem bolnim ljudem, brez ozira na verske kaprice. Sicer pa tudi to spada med socialne reforme in upamo, da se tudi to sčasoma uveljavi.

Pa naj navsezadnje še vreme pride na vrsto. Menda je letos v splošnem povsod izredno mila zima. Ko to pišem, breskve že brste in ljudje pripravljajo vrtove. Pa bo skoro gotovo tako kot ponavadi. Przegodnji topli dnevi prebude sadno drevje, da brsti in dela popke, potem pa pritisne spet mraz in konec je prihodnje letine še predno se je pokazala. Anton Shular.

POROČILO O FINANČNEM STANJU SLOVENSKEGA AMERIŠKEGA NARODNEGA SVETA za mesec januar 1944.

Bilanca 31. dec. 1943 (na banki \$18,055,31, ročna blagajna \$47,86) \$18,103,17

Dohodki:			
Postojanka št.	1. SANS,		
	Detroit, Mich.		\$ 600.00
"	" 6,	Ely, Minn.	23.00
"	" 8,	West Newton, Pa.	13.50
"	" 12,	West Aliquippa, Pa.	10.75
"	" 13,	Niles, Ohio	129.50
"	" 15,	Springfield, Ill.	7.31
"	" 17,	Uniontown, Pa.	14.50
"	" 18,	Sheboygan, Wis.	25.00
"	" 22,	Midway, Pa.	10.00
"	" 23,	St. Louis, Mo.	16.50
"	" 25,	Chicago, Ill.	22.90
"	" 29,	Frederickstown, Pa.	10.00
"	" 30,	Sharon, Pa.	100.00
"	" 31,	Pueblo, Colo.	15.00
"	" 32,	Cleveland, O.	6.00
"	" 33,	Bridgeport, O.	14.30
"	" 39,	Cleveland, O.	1,000.00
"	" 40,	Kemmerer, Wyo.	7.00
"	" 41,	Fontana, Calif.	11.00
"	" 46,	Brooklyn, N. Y.	14.85
"	" 47,	Pueblo, Colo.	5.00
"	" 48,	Cleveland, O.	250.00
"	" 53,	Johnstown, Pa.	4.50
"	" 56,	Milwaukee, Wis.	100.00
"	" 61,	Indianapolis, Ind.	18.45
"	" 63,	Brooklyn, N. Y.	8.00
"	" 65,	Worcester, N. Y.	15.00
"	" 67,	Los Angeles, Calif.	24.25
"	" 69,	New York, N. Y.	42.50
"	" 71,	Fairport Harbor, O.	9.00
"	" 73,	Hermie, Pa.	10.00
"	" 74,	Sheboygan, Wis.	10.00
"	" 75,	Pueblo, Colo.	30.00
"	" 79,	Girard, O.	25.00
"	" 83,	Walsenburg, Colo.	5.00
"	" 84,	New York, N. Y.	6.50
"	" 85,	New York, N. Y.	6.00
"	" 86,	Elizabeth, N. J.	4.50
"	" 91,	Chisholm, Minn.	14.00
"	" 94,	Hostetter, Pa.	8.00
H. Hiebanja, Hayes, S. D.			25.00
Dr. št. 13, ABZ, Baggaley, Pa.			5.00
Dr. št. 10, JPZ Sloga, Sheboygan, Wis.			15.00
Dr. št. 180, SNPJ, Clinton, Ind.			7.61
Skupne podružnice SANS in JPO, Pueblo, Colo.			150.00
Skupne podružnice SANS, Chicago, Ill.			585.38
E. S. Federacija SNPJ za W. Va.			30.00
Mrs. Agnes Zalokar, Cleveland, O.			44.00
Nabrala mrs. Jennie Koren, Chicago, Ill.			10.00
Mrs. Katarina Pfeifer, New York, N. Y.			5.00
Mrs. Paulina Kapel, Cleveland, O.			5.00
M. Zobec, Port Hope, Ont., Canada			2.00
Skupni dohodki			\$ 3,530.80
			\$21,633.97

Izdatki:			
Najemnina urada do 15. februarja			\$ 50.00
Plača uslužbenca v uradu do 20. januarja			94.80
Zvezni davek za socialno zaščito			9.10
Vojni davek od plače uslužbenca			47.60
Pisarniške potrebščine			.75
Popravilo pisalnega stroja			18.50
Luč v uradu			1.00
Telefon in telegrami			11.29
Tiskovine			11.75
Poština			15.50
Stroški, vozina in dnevnice seje 8. jan.			1,317.63
Stroški seje nadzornega odbora			20.10
Kampanjski potni stroški			23.80
Nadaljnji stroški sept. in dec. seje			91.50
Subvencija Zdrž. odboru jugosl. Amerikancev			1,500.00
Skupni izdatki			\$ 3,213.32
Bilanca na banki 31. jan. 1944			18,411.03
Bilanca ročne blagajne			9.62
			\$21,633.97

Harry Bridges za Roosevelta
Čeprav je Harry Bridges bil obsojen v deportacijo, v zvezi temu se mu Roosevelt ni zameril in ga članstvu svoje unije priporoča v ponovno izvolitev.

Demokratski prvaki baje njegovega indorsiranja niso veseli, ker se boje, da jim komunistični politiki odbijejo s svojimi priporočili več glasov kakor pa jih jim morejo dati.

Nagraščanje zločinov mladoletnih
Na Skotskem so zločini mladoletnih v času sedanje vojne narasli 25 odstotkov.

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.

Tel. MOHAWK 4707
1838 N. HALSTED ST. CHICAGO 14, ILL.
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združeno države (izven Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrlet; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 So. Lawndale Avenue
Chicago 23, Illinois

Romani, povesti, črtice in opisi
Poučne in znanstvene knjige

KNJIGARNA "PROLETARCA"
2301 South Lawndale Avenue, Chicago, Illinois

Pesmi, poezije, igre
Angleške knjige socialne in znanstvene vsebine

Table listing various books under 'Romani, povesti, črtice in opisi' with titles and prices.

Table listing various books under 'SLOVENSKI PISATELJI' with authors and titles.

Table listing various books under 'SLOVENSKI PISATELJI' with authors and titles.

Table listing various books under 'SLOVENSKI PISATELJI' with authors and titles.

Table listing various books under 'SLOVENSKI PISATELJI' with authors and titles.

Table listing various books under 'SLOVENSKI PISATELJI' with authors and titles.

Table listing various books under 'SLOVENSKI PISATELJI' with authors and titles.

Table listing various books under 'SLOVENSKI PISATELJI' with authors and titles.

Table listing various books under 'SLOVENSKI PISATELJI' with authors and titles.

Table listing various books under 'SLOVENSKI PISATELJI' with authors and titles.

lahko pošljete poštne znamke. Pri večjih naročilih...
NASLOV: PROLETAREC
2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK
nova knjizica, s poljudnimi navodili...
Cena knjižice je samo 50 centov s poštino vred.

POSUŠAJTE
vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uró v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne...

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI
NAROČITE SI DNEVNIK "PROSVETA"
Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN and SURGEON
3724 West 26th Street
Tel. Crawford 2212

BARETINCIC & SON
POGREBNI ZAVOD
Tel. 20-361
424 Broad Street JOHNSTOWN, PA.

Cooperative Centennial

It was precisely a century ago that a few tailors in Rochdale, England, started a movement that assumed world-wide proportions. Today there are more than 70,000,000 cooperators scattered through many lands. Their contributions to intelligence, to civilized thinking and acting, are even more imposing.

A centennial conference held in Washington recently emphasizes the phenomenal growth of this movement here in the United States. It was announced there that the membership in this country has now amounted to 1,270,000. Purchases from marketing agencies amounted during the past year to \$750 million. This means a gain of 66 per cent in a three-year period. The cooperative wholesale organizations have gone into manufacturing and refining operations in a big way. In Canada and the United States, they own and operate 112 mills, factories and refineries.

The news that the cooperative movement has really taken hold in this country is important from many points of view. The whole spirit of this activity is progressive. The Cooperative League of America is a persistent and successful educational organization. Even the slightest practical connection with the movement—even if undertaken to save a cent on the price of corn or beans—leads inevitably to habits of mutuality. The cooperator becomes a better neighbor, a better American and a better internationalist.

After the first World War, the cooperatives played a fine part in the work of reconstruction. With their added numbers, wealth and influence, they promise to do even more after the present war.—The New Leader.

A Decade of Terror

Ten years ago, on January 20, 1934, Hitler erected a tombstone on the grave he had dug for the German organized labor movement, once seven million members strong.

The epitaph read "Law for the Regulation of National Labor." This law wiped out every protection and benefit won for the workers by the German labor movement in generations of struggle.

No sooner had the Nazis taken power in 1933 than they seized the union's offices, stole their funds, imprisoned their leaders and began the systematic destruction of the labor movement.

The law of Jan. 20, 1934, gave "legal status" to the abolition of unions, denial of the right to organize and prohibition of collective bargaining.

It also included a slave code under which the workers were "given back to the employers," as Dr. Ley put it, and rendered helpless to defend themselves against exploitation and all the oppressions of the Nazi rule of terror.

If we think for a moment about this anniversary, it suggests hundreds of lessons. Here are a few.

(1) Fascism cannot co-exist with a strong labor movement. Its first step is to destroy the unions and every form of independent labor activity. Once this backbone of democracy is broken, the Fascist dictators can proceed unhampered with the rest of their program.

(2) Every Axis country has similarly destroyed the unions and enacted slave codes for the suppression and exploitation of the workers. That's one of many reasons why we call this labor's war.

(3) Fascism is not confined to our Axis enemies. In Franco Spain the Nazi pattern of destroying the labor movement was followed. And now is the Argentine, suppression of unions, imprisonment of their leaders and labor codes on the Nazi model foreshadow the growing drive toward complete Fascism. The menace of Fascism is world-wide.

(4) In the United States, defeatists, isolationist and other camouflaged pro-Fascists alternately bait labor and "flirt" with it, to turn the workers away from all-out war effort behind the Commander-in-Chief. The Nazis engaged in similar "flirtations" on their road to power. They called their's a "workers party" and even encouraged strikes at times. But once in power, they had nothing for labor but the iron heel.

It's ten years since Hitler "buried" the German labor movement. If we let the lessons of those ten years sink home, they will put more steel into our determination to wipe Fascism forever from the face of the earth.—CIO News.

PROFIT WILL RUIN, NOT SAVE, BUSINESS IN POSTWAR ERA

ONLY BUYER PROSPERITY WILL MAKE FREE ENTERPRISE CLICK

By SCOTT NEARING

Whatever economic uncertainties may center about the war, there can be no question concerning the huge profits that are being made by some of the war contractors. Nor is there any question that the war profits are flowing into corporate treasuries already filled to overflowing with undivided profits, depreciation funds, regular reserves and special reserves totaling tens of billions.

A minority report of the senate finance committee shows the profits of 200 war contractors as a percent of 1942 net worth. The figures were taken after the payment of taxes. One large concern made 17 percent, a second 33 percent, a third 40 percent. Other concerns made 65 percent, 97 percent, 109 percent, 138 percent, 197 percent and up to more than 500 percent. The 1943 profits of this last concern were five times its entire net worth in 1942.

Now comes the rub. War, navy and other government officials have been revising war contracts. Where profits have seemed excessive the price of contract goods has been scaled down with an eye to reducing the profit margin.

The act of congress under which the scaling-down process is proceeding is under sharp attack. Businessmen are denouncing the law as confiscatory and talking about

ruin through government meddling.

The opposition to contract revision would be ridiculous if it were not fraught with such tragic possibilities. U. S. business will be ruined in proportion to the amount of its profit—certainly. But the greater the profit, the surer the ruin.

What put business on the skids in 1929? The huge profits made in 1917-1928.

Under a profit economy goods can be marketed as long as there are buyers. There are buyers as long as people have purchasing power.

Profits, in large part, are not spent for consumer goods, but are re-invested. The greater the profit margin, the greater the re-investment.

The profits of 1917-1928 created billions of idle, uninvested funds, and left great blocks of consumer goods with no purchasers. Result: shutdowns, unemployment, decreased consumer demand, depression.

Does U. S. big business want to avoid another 8-year depression like that of the '30s? Then it should go to the government, hat in hand, and beg the federal authorities to squeeze every last penny of profit out of corporate treasuries. There is no danger that congress or the administration will go the limit in this direction, but the farther they go the safer big business will be in the next 10 years.

Reports from Washington make one feel that the economic royalists do not know that their best friends are those who propose the most drastic reductions in war profits.

If well thou hast begun, go on! It is the end that crowns us, not the fight.—Herriek.

THE MARCH OF LABOR

Word Of Ill Omen

A haggard, bewildered young man sits in a life-raft and pleads to be allowed to return to the America he once knew—THE LAND OF THE FREE ENTERPRISE.

This young man pleads from an advertisement on the back page of a nationally circulated magazine. He wants a fighting chance, says the corporate advertiser, to return to the America he left behind.

This "young man," the figment of some copy writer's imagination, never met a 17-year-old Marine for whom a gold star now hangs in a Denver window. The Marine wrote to a friend in his boyish misspelling before he got to Guadalcanal—that was as far as he got—that for the first time in his life he had new clothes and that it was "sure swell" to get three square meals a day.

He hadn't had them at home—because his folks couldn't afford it—before he lied about his age and got in the Marine Corps.

That boy probably didn't want to die. Did he give his life and are the rest of the 40,000,000 in the American armed forces risking theirs for the purpose of coming back to the same thing they left behind—free enterprise that allowed at least a third of them to go ill-clothed and ill-fed? We think not! Unless we fail to sense the reason for this war our boys are fighting to protect their homes and their nation from invasion by Hitler and Hirohito. We seriously doubt that the free-enterprise system enters their minds any oftener than the Malthusian theory.—The Colorado Teamsters.

Chase and Dupont

Labor threatens to strike to get justice, and what happens? A hue and cry is raised that can be heard around the world and labor is denounced.

But, the Remington Arms corporation, owned by the Du Pont interests, engaged in practices to steal millions upon millions from Uncle Sam, and set back the war effort by many months, and one story appears in the paper and then the matter is forgotten.

Labor insists on only a crumb from the cake which the industrialists are getting from government contracts, and again what happens! President Roosevelt wants to draft labor to prevent strikes, and an anonymous spokesman says labor's threats give a lift to German morale and labor is denounced far and wide in the daily press.

But, comes the Chase National Bank, the biggest in the world, and what does that bank do but help Germany get vital tools for its war production—tools to produce guns and tanks and planes to kill American soldier boys. Do you hear a hue and cry against the Chase National Bank? Hell, No! Do you read editorials in every newspaper in the land against the Chase National Bank. Again, Hell, No!

Labor is the fall guy! Labor can do no right (so it seems)—but Chase National Bank, Du Pont and Remington Arms can do no wrong. Justice had better take that bandage off her eyes!—The Progressive Miner.

MEXICAN DOCK THE PAY OF LAZY LAWMAKERS

Mexico, D. F.—Little known outside of the Mexican Republic are two articles of the national constitution which provide (Articles 63 and 64) that salaries are to be docked proportionately whenever members of the Senate or Chamber of Deputies are absent from business sessions for more than ten days without a permit from the president of their respective bodies or without justifiable cause, such as sickness. Since the new Congress began its sessions last September I there have been numerous complaints of unnecessary absence, until finally, in a vigorous debate followed by a stern announcement by the guiding officials of the Congress, the sanctions provided in the law are to be rigidly enforced. The move has brought favorable support from newspapers and public.—(Worldover Press.)

Mamie—So you managed to get a loan from the bank? You must have good letters of recommendation?

Mary—I did. I had some love letters the president once wrote me!

STRONG PROTEST AGAINST CHILD LABOR

"Colliers" is to be commended for the following editorial comment on the growing menace of child labor: "No doubt a lot of these youngsters are being kidded by crafty employers into considering themselves 'big shots.' Unless we can reverse this trend in large part, we will cultivate for ourselves a fancy crop of yahoos to add to our post-war difficulties.

"Wage scales will probably fall after the war; almost certainly will fall for unskilled or half-skilled and unorganized workers.

"These kids, then 18, 19 or 20 or so, will want wartime wages if they are to work at all, and they will be semi-literate, opinionated characters, with scant hope of ever acquiring any real education.

"We better all get busy and without delay. It is still true that the biggest single service any boy or girl under 17 can render the war effort and the post-war United States consists of staying in school."

REVISED WORK

"I'm proud to say I'm a self-made man."

"You're lucky. I'm the revised work of a wife and three daughters."

RUSSIA AND HER NEIGHBOORS

The surging drive of the Red Army across the 1939 Polish border makes it more urgent than ever that American citizens, including congressmen and candidates for office, restrict themselves to responsible language concerning the relations of the Soviet Union with her neighbors.

Almost all Americans desire the restoration of a strong and independent Poland. Marshal Stalin has firmly avowed that such is Russia's desire. The great national heritage of Poland and the heroic sacrifices of the Poles in this war make that restoration imperative. But the U.S.S.R. has also indicated its intent to reincorporate the sections of eastern Poland inhabited primarily by White Russians and Ukrainians into Russia. This may not be the time for the United States government to state a rigid opinion upon this border question but we, as citizens, should bear three factors in mind as we consider it:

Russia, more than any other single nation, is responsible for the prospective expulsion of the Germans from all of Poland, and thus for the prospect that an independent Poland can again be constituted.

No arbitrary declaration by America could force Russia to accept again the 1939 border, unless America backed it, victoriously, in war against Russia thousands of miles from the United States.

There is strong indication that, once stable relations between Russia and the Polish government are re-established, the Soviet Union will be disposed to agree to incorporation in Poland of East Prussia, with its invaluable Baltic outlets and substantial Polish population.

Whatever the final settlement of the Polish border question, however, and whatever the future holds for the Baltic states which once were within Russia and which Russia desires again as northern buffers, these questions demand the most responsible of American statesmanship. Therefore, they demand that American citizens approach them as Americans, not as champions of particular nationalist cliques.

For this reason, Wendell Willkie is to be commended upon his forthright declaration in the New York Times Magazine, warning against the playing of domestic politics on Russia's relations with her neighbors. As he indicates, there are factions within both major parties that seek selfish political advantage in "any move that Russia may make with regard to these smaller states." Politicians who sink to such demagoguery rarely are actuated by love of the border nations involved. They hope instead to gain votes by smearing Russia.

Only if we have good relations with the Soviet Union can we influence her attitude to border states. And only if we do our part in creation of a world organization that promises real collective security can we logically ask Russia, not to "go it alone" in building her own security.—The Chicago Sun.

SWEDISH SOCIALISTS HAVE BIG MAJORITY IN PRESENT RIKSDAG

STOCKHOLM.—As the Swedish Riksdag assembled for its regular winter session on Jan. 12th, the Social-Democratic party counted a majority of 82 members in the First Chamber, as against the combined strength of all other parties of 68 members (in 1942 the ratio was 78 Social Democrats against a total of 72 others).

The same ratio held true in the second chamber, with 134 Social Democrats and 96 of all other parties (in 1940 the ratio was 115 Socialists and 112 others.)

The present party lineup in the first chamber, members of which are elected indirectly, for eight years, is: Conservatives, 31; Farmers, 21; People's Party (Liberals), 15; Social Democrats (Labor), 82; and Communists, 1. In the Second Chamber, members of which are elected directly, for four years: Conservatives, 42; Farmers, 28; People's Party, 23; Social Democrats, 134 and Communists, 3.

WOMEN BOOST SALES

Last year razor manufacturers produced an estimated 2.8 billion blades for civilians, the armed services and lease-lend, 400 millions more than in 1942, but fell short of meeting the demand by some hundred of millions.

One of the reasons given for the increased use of blades is the presence of women in war factories.

Soldiers Getting Distorted View

A warning of the danger to the country of the campaign under way for some time to infuriate and inflame the men in our armed services against the workers at home is sounded by the "Cooperative Builder," spokesman for consumers' cooperative groups.

Back of the propaganda is seen a deliberate effort to discredit the workers' organizations, in which many newspaper editorial writers and columnists and radio commentators are lending a helping hand.

It would be surprising, indeed, in the face of this misrepresentation, were our fighting men not confused and alarmed, the "Cooperative Builder" says.

"No one has bothered to point out to them," it adds, "that the big majority of men in the ranks, and even a good many of the wartime officers, are of the laboring class themselves, and that those much-maligned labor organizations will help them, too, when it's all over and they return to the mines and the mills.

"The boys haven't had a chance to reason out that if the forces of reaction succeed in smashing the unions during the war, they, too, will be helpless pawns of Big Business that is leaving no stone unturned to emerge from the war more powerful and better organized than ever."

The "Cooperative Builder" contrasts the vindictive and malicious attitude of the press and radio toward labor with the tender treatment they gave "unconscionable profiteering, shameless war production fraud, and scheming for post-war control of the world by Big Business."

"Outside of a few courageous journals and the labor papers themselves," it declares, "this Big Business finagling gets no publicity. The overwhelming majority of the nation's papers, to say nothing of the radio, simply ooze with capital's praise of its own patriotism.

"Du Ponts, Standard Oil and the rest of the profiteering trusts—yeah, even companies of the stripe of Anaconda Copper and Wright Aircraft—that have been indicted for conspiring to produce faulty equipment for our armed forces—they all keep telling the home front and the boys 'over there' how unstintingly, unselfishly, patriotically they sacrifice for Uncle Sam's cause."

What do the conspirators hope to gain by their campaign to fool the fighting men? They are trying to divert attention from their misconduct during the war and to pave the way for an even greater foray against the public welfare after the shooting stops, this brave spokesman for consumers declares.—Labor.

Business after the War

What will life be like after the war? We have plenty of answers to that important question; too many. Some are positive in character; most are hedged about with plenty of "ifs"; nearly all reflect hope rather than certainty.

The National Association of Manufacturers are preparing to play upon the hopes of the average man—the man whose inspirations and understanding of prosperity go no farther than a job and a regular pay envelope.

And so the NAM is saying that there will be plenty of jobs after the war—IF... That is to say, if the owners of America are placed in full control. There always has been and must be some people temporarily out of work. But trust the bosses and they will put you to work—somehow!

Well, we have just read a paragraph in the Merry-Go-Round column by Drew Pearson. So many industrial diamonds are coming out of the Congo that the British Diamond Trading Company is fearful that peace will find them with a price-depressing surplus of diamonds, Mr. Pearson reports.

Now, there is something to worry about. Not that we'll have to worry if we can buy diamonds at Woolworths, but that a surplus will exist. What a sad world this will be if we have too many diamonds! And what a sad world it will be, too, if we have too many bushels of wheat, too many shoes, too many suits and too many of everything that a post-war economy, operating at wartime efficiency, can produce.

We say that a surplus is a menace—and add an "if" to our own... IF the same old system of production for sale and profit, which the NAM calls "free enterprise," is permitted another lease of life.

For under that system a surplus means poverty for the people who produced it. It means that shoemakers will have to be fired and farmers will have to sell at poverty prices and clothing workers will go about with holes in the seat of their pants.

Anybody who lived through the dismal decade that began in 1929 and lasted until war orders ended the depression knows what a terrible thing it is to have surpluses of the things everybody needs—under capitalism. Even our wise president was so scared of the glut that he ordered wholesale destruction of everything people needed in order that people could have what they most desired; namely, a chance to work and produce more surplus.

What shall we do? Shall we start sweating in sympathy with the British Diamond Trading Company? Shall we turn ourselves over to the economic royalists who own America and trust to their goodness of heart to again receive pauper jobs and doles—and a few damaged diamonds—from the unsaleable surpluses?

Or shall we socialize diamond mines and wear diamonds while we enjoy the abundance that the labor of all of us can create?—Reading Labor Advocate.

RATTLE AS THEY WALK

Not many federal employees in Washington are short of table utensils. It is very difficult to obtain knives, forks and spoons in local stores, but 2,000 of them disappear monthly from government cafeterias. Losses are now at all-time peak. The association which operates government cafeterias reports that the loss runs to 12 per cent of the working supply every month with the emphasis on spoons.

At some of the government eating places, helpers have been assigned to hand out the flatware, instead of allowing employees to help themselves, which cut down the petty thievery but increases

the manpower drain. It's embarrassing when a knife, etc., fall from an employee's pocket as he leaves the cafeteria, as happens frequently, but no general alarm is sounded.

So far none of the cafeteria system's 25,000 chairs, 5,400 tables and 4,600 trays is missing.

AFL HAS 1,350,000 IN ARMED SERVICE

WASHINGTON.—More than 1,350,000 members of the AFL are now in the armed forces, the January issue of The American Federationist, national A. F. of L. organ, reported.

ADAMIC'S NEW BOOK

MY NATIVE LAND

Based upon the author's exclusive material, this incredible story of YUGOSLAVIA — the country of the Croats, the Serbians and the Slovenians — and her heroic struggle holds a significant lesson for the democracies.

Order Your Copy Now

\$3.75 a copy

PROLETAREC BOOK SHOP

2301 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.

